

DOMOVINA

in KMETSKI LIST

Upravništvo in uredništvo »DOMOVINE«, Ljubljana,
Puccinijeva ulica št. 5, II. nad., telefoni od 31-22 do 31-28
Račun Poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.711

Izhaja vsak teden

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 4.50 L, polletno
9.- L, celoletno 18.- L; za inozemstvo: celoletno 30.40 L
Posamezna številka 50 cent.

Pregled vojnih in političnih dogodkov

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 11. januarja nasledno službeno vojno poročilo: »Silne akcije na kopnem in po zraku proti našim postojankam v Solumu in Halfiji se nadaljujejo. V zapadni Cirenaiki so bili

odbiti izvidniški oklopni oddelki nasprotnika.

Naša letala so s strojnimi obstreljevali kolone motornih vozil in šotorna taborišča ob prometnih zvezah v sovražnem zaledju. V letalskih spopadih 8. t. m. je bilo nad Agedabiljo sestreljeno še peto letalo tipa »Curtiss«. Pri letalskih napadih na Sirto so bili štirje ljudje ubiti, pet pa ranjeno. Nekaj poslopij je bilo poškodovano. Tudi včeraj so letala metala bombe vseh kalibrov na letališča na Malti.

Iz poročila nemškega vrhovnega poveljstva 12. t. m. povzemamo, da

se na vzhodnem bojišču nadaljuje boj in na srednjem odseku in na valdajskem področju.

Na ostalih odsekih bojišča ni bilo bistveno važnih bojov. Isto poročilo navaja, da je pri sovjetskih izkrcavalnih operacijah v Jevpatoriji na Krimu, ki so bile pred nekaj dnevi, v srditih polučnih bojih padlo 600 vojakov in 1300 partizanov. Ujeti so bili 103 ljudje. Uspeh je pripisati, navaja poročilo, podpolkovniku Boddieniu, ki je v boju tudi padel in je bil od vodje in vrhovnega poveljnika odlikovan. — Nadalje navaja poročilo, da je daljnostrelno topništvo nemške vojske mornarice z učinkom obstreljevalo Dover na angleški strani, da so nemške podmornice potopile angleški rušilec v Atlantskem morju in da so nemška letala bombardirala cirenaiško obalno cesto in angleška letališča na otoku Malti.

Iz Tokija poročajo:

Japonsko-sovjetski odnosi so pristrani in mi smo z njimi zadovoljni.

Je izjavil zastopnik japonskega obveščevalnega urada glede pogajanj v Kujbiševu za sklenitev stalnega sporazuma o ribolovu. Dodal je še, da se odnosi ravna po nevtralnostni pogodbi med Rusijo in Japonsko.

Vrhovno poveljstvo japonske vojske na srednjem kitajskem bojišču je sporočilo, da je japonska vojska izpraznila mesto Čangšo, kjer je petekala zadne čase huda bitka med Japonci in Čangkajškovo vojsko.

Čangšo so Japonci izpraznili, ker je njihova vojska svojo nalogo opravila.

dosegla 4. januarja postavljene smotre in ni njena navzočnost tam več potrebna.

Finsko vojno poročilo pravi, da

so Finci v srditih bojih na ožini pri Aunusu porazili sovjetske čete

in zavzeli važno utrjeno oporišče ob ožini Aunusu. Na nekem drugem odseku istega bojišča pa da so zavzeli nadaljnjih 30 utrd. V vzhodni Kareliji, pravi finsko poročilo, nadaljujejo Finci čiščenje južnega odseka, od koder so sovjetske čete zbežale.

Japonska poročila navajajo, da

japonske čete na Malaji stalno napredujejo.

Zavzele so Kuala Lampur, prestolnico federacije malajskih držav. Dalje pravijo poročila, da

Od semena je v veliki meri odvisen pridelek

V Ljubljanski pokrajini vrtnarji in na drobno kmetujejo menda prav vsi, ki imajo vsaj košček zemlje. Potrebno je to, da si olajšajo prehrano, zlasti če imajo lastniki takšnih zemljišč številne družine. Zato ne bo odveč, če vsem tem prinesemo izvleček iz predavanja, ki ga je nedavno priredila v Ljubljani podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva. Predaval je ravnatelj mestnih nasadov g. Lap o izbiri semena in njih pripravi za saditev v zgodnji pomladi.

Prihodno pomlad bomo še v večji meri kakor doslej navezani na zelenjavo, saj so vse druge življenjske potrebščine odmerjene po strogih načelih. Zato bo povpraševanje po zelenjavi mnogo večje. S tem morajo računati zelenjadarji sami, pa tudi vsi tisti, ki imajo svoje vrtničke. Kakovost in količina pridelka sta v veliki meri odvisna tudi od dobrega semena. Odbrano in na kaljivost preizkušeno seme da neprimerno večji pridelek kakor povprečno seme. V zdajšnjih zimskih mesecih, ko so večeri dolgi, lahko s pridom izkoristimo čas za to, da preberemo seme in ga tudi preizkusimo, če je dovolj kaljivo. Tako že v naprej izvemo, ali se ga izplača saditi. Če se lotimo tega dela po načrtu, lahko do pomladi pripravimo vse potrebno, da bomo zasadili in posejali o pravem času kar najboljše seme.

Vsaka vrsta semena mora biti v posebnem zavojčku skrbno odbrana. Zavojček naj bo označen z letnico, ki pove, kdaj je bilo seme odbrano. Od starosti semena je odvisna v precejšni meri tudi kaljivost. Pod letnico moramo na zavojčku še zapisati, kakšna vrsta semena je v njem. Če imamo tako izbrana semena, jih lahko zberemo kar v poseben seznam, ki nam omogoča, da ne premešamo vse zaloge semen vedno znova, kadar iščemo neko vrsto. Kalilni preizkus, ki se vsekakor izplača vsaj za nekatera občutljiva semena, napravimo takole: Na krožnik, ki ima na dnu pivnik, damo 50 ali več semenskih zrn. Pivnik napojimo z vodo in krožnik pokrijemo z drugim krožnikom ter nato vse skupaj postavimo na bolj toplem prostor. Če čez nekaj dni vidimo, kako so semena vzkli. Če je razmerje vzkaljenih zrn nasproti jalovim veliko, potem je bolje, da si za saditev izberemo drugo seme.

Ljubljanski trgovci s semeni so letos bolj slabo založeni. Nekateri trgi, ki so svoj

lagali Ljubljano s semenom, so odpadli. Zato si bomo morali pomagati z domačim semenom. Visoki komisariat bo storil vse, da bomo dobili kolikor mogoče dobro seme, ki je tako osnovne važnosti za kmetijsko pridelovanje. Marsikje bomo ostali seveda pri domačem semenom, ki po kakovosti zaostaja za uvoženim. V tem primeru bo dobro, če bomo seme temeljito razkužili. To lahko storimo z vsakim semenom, za katero nismo trdno prepričani, da je čisto zdravo. Seme razkužujemo s ceteranom in uspulonom. Pri izbiri semen moramo tudi upoštevati, da ni vsako seme za vsako zemljo. Upoštevati moramo zlasti razliko med barjansko zemljo in drugimi kraji ljubljanske okolice. V naslednem naj navedemo, katere vrste so priporočljiveje za setev.

Zelje. Kar se tiče te važne zelenjave, bomo ostali kar pri domačem, izvrstnem kašeljškem zelju. Na Barju pa bomo sadili varaždinsko zelje, ki se na taki zemlji dobro obnese. Tudi zgodna orjaška sorta se bo obnesla.

Ohrovt. Prejšnje čase je bil pri nas zelo razširjen zgodni uhlinski ohrovt, ki pri nas dobro rodi. Dalje sta priljubljeni pri nas sorti urvi sel in železna glava.

Kolerabice. Za naše razmere najugodnejša je dvorska kolerabica, dalje graška in dunajska bela. Pri nas se je zelo obnesla tudi špehovka. Koristna je podzemna kolerabica, za krmo prascem, kuncem in tudi kokošim pa je najprimernejša Hoffmannova kolerabica, ki jo pa sadimo le, če imamo dosti prostora.

Rdeča pesa. Je najkoristnejša izmed vrtnih rastlin. V solati ne potrebuje mnogo olja, mnogo redilnih snovi ima in pa precej sladkorja. Najboljša je bila egiptovska rdeča, vendar je je zmanjkalo. Pri nas je še več vrst, ki pa so brez pravih imen.

Solate. Za zgodno pomlad videta v poštev motovilec in berivka. Od domačih vrst so najuporabnejše kraljica majnika, ljubljanska maslenka in ljubljanska ledenka. Tudi parizarica je cenjena. Med radiči bomo vzeli gorškega in treviškega.

Paradižniki. Pri nas gojimo okrog 20 vrst paradižnikov. Najbolj se izplača saditi vrsto resiste. Sadovi so sicer bolj majhni, toda odporni. Na prodaj bo cela vrsta semen, toda za naše kraje pridejo v poštev le domače vrste.

grško-sovjetska in jugoslovensko-sovjetska mešana komisija.

ki naj dosežeta politično in vojaško sodelovanje. Severnoameriški tisk piše, da sta si pogodbi podobni onima, kakor sta jih sklenili leta 1940. Poljska in Češkoslovaška. Vse, kar sklepajo in podpisujejo te umišljene vlade, nima, kakor izvaja časopisje, nikakega pomena, značilno pa je privoljenje teh vlad v angleško in ameriško politiko, ki je Evropo prodala boljšeštvu. Zanimivo bi bilo vedeti, izvaja časopisje, kakšno oblast priznava Stalin grškemu in jugoslovenskemu kralju v velikem evropskem sovjetu, ki sta ga Eden in Stalin ustanovila med pogajanj v Moskvi.

so Japonci izvojevali zadno pomorsko oporišče na filipinskem otoku Luzonu in da so se izkrcali na otokih Celebesu in Tarakanu.

Iz Sofije poročajo:

Odnošaji med Turčijo in Bolgarijo temelje na pogodbah iz lanskega leta,

to je na medsebojnem prijateljstvu in zaupanju. Tako je izjavil nekaterim bolgarskim dnevnikom turški poslanik v Sofiji. Obenem je izrazil upanje v zadovoljstvo obeh držav.

Iz Rima poročajo: Po vesti iz Kujbiševa je sovjetska vlada podpisala z umišljeno grško in jugoslovensko vlado pogodbo za čas po zdajšnji vojni. Ustanovljeni sta bili

Pri semenih je treba paziti, da jih vsaj vsak teden enkrat poškopimo z razkužilom, sicer se jih prime peronospora.

Fižol in grah bosta najvažnejši hranili prihodnega leta. Zato bo treba saditi bolj grobe vrste, samo da bomo dobili obilen sad. Najprimernejša bosta torej Sax in pa prekljar sivi dan. Imperator je sicer zelo velik, vendar slabo obrodi. Tudi rumenkaste vrste bolj slabo obrode. Mnogo boljši je laški ali turški rdeči fižol. Pri njem moramo le paziti, da ga pravočasno okopljemo. Med vrstami graha bomo sadili orjaški delikates in pa manjši de grace. Dobre vrste so tudi telefon, ekspres, ameriški čudež in pa senator.

Tudi čebula in česen sta pomembna. Letos je židovska čebula odpovedala. Prav tako je slabo obrodil pomladni česen. Kumare obdržimo kar domače. Zaradi buč nam ne bo treba biti v skrbeh. Pri karfiolah pa se kar zadovoljimo z uvoženimi, doma vsajene slabo obrode in pozno. Korenje je važno zato, ker je redilno in ima do 20 odstotkov sladkorja.

Najvažnejša živila bodo seveda ostala krompir, fižol in grah, in ta naj imajo pri vseh obdelovalcih največ prednosti. Glede krompirja bi se radi čuli kakšno strokovno besedo, saj je znano, da so pri nas nekatere prej dobro rodeče vrste začele pešati.

Mali in veliki gospodar

Apno je za zemljo neogibno potrebno gnojilo in zdravilo

Apno je za zemljo nekako tisto, kakor je za jed sol. To se pravi, da apno napravi zemljo užitno za rastlinstvo. Apno rahlja in drobi zemsko površino in družiti zemske celice v grudice. Tako ustvarja iz zrnatega rudičast sloj, ki je za rastline najugodnejši. S tem, da se pretvori zemsko površino v drobne celice, dobi zrak dostop v globino, prst postane predušna in topla. Strnjena zemlja je zmerom slabše in živitna. Apno pa tudi razkrajja hranilne snovi, ki jih rastlina potem lahko uživa. Apno razkrajja poleg tega tudi umetna gnojila.

Glavno opravilo apna pa je, da veže škodljive kisline, ki se posebno pogosto razvijajo v zemlji, ki je preveč pognojena ali pa pognojena z gnojnico. Z apnom preprečimo kisanje prsti, a kislota zemljo razkislamo.

Zemska površina ima na milijone bakterij, ki presnavljajo prst in so za rastlin neogibno potrebne. Zemlja brez bakterij je mrtva in neplodna. Apno pa pospešuje razvoj zemskih bakterij prav zaradi tega, ker jim napravi za njih razvoj primerno prst.

Apno je potrebno človeku, živali in rastlini. Apno pomaga pri ustvarjanju in utrjevanju stanic. Če bi jim odvzeli apno, bi zapadle v smrti. Razen vsega tega pa še zemljo razkužuje, ker zaradi svoje jedkosti ugonacilja rastlinske in živalske zajedavce.

Zaradi tega je apno neogibno potrebno zemlji. Posebno vrtovi dostikrat pogrešajo apna. V pretežni večini primerov, ko na dobro obdelani vrtni prsti dobimo slab pridelek, je krivo pomanjkanje apna.

V glavnem uporabljamo za gnojenje žgano, a negašeno apno in v prah zmlet apnenec. Za

težko zemljo vzamemo po možnosti le živo apno, za lahke peščene zemlje pa uporabljamo v prah zmlet apnenec.

Z živim apnom gnojimo vsaj vsako tretje leto, in sicer ga natrosimo na kvadratni meter 100 do 200 gramov. Ker je živo apno navadno v kosih, ga zložimo na kup in obdamo s travno rušo, da počasi razpada v prah. Živo apno deluje hitro. Z apnencem pa gnojimo peščeno prst. Apnenec učinkuje precej let in bolj mlo. Za kvadratni meter potrebujemo 300 gramov.

Najboljši čas za gnojenje vrtov z apnom sta pozna jesen in zima, zlasti če gnojimo obilno. Manjše množine apna pa lahko zmerom dodamo zemlji, vendar je bolje, da je med gnojenjem in setvijo vsaj dva tedna presledka.

Pri gnojenju z apnom moramo upoštevati, da apno ne sme priti v dotiko z amoniakom, zato ne smemo nikdar gnojiti ali mešati apno s hlevskim gnojem, superfosfatom, ostno loko in z mešanimi gnojili, pač pa lahko mešamo in skupno potrosimo na zemljo apno in Thomasovo žilindro, kalijeve soli in apneni dušik.

Apno potresemo enakomerno po zemlji in ga prav plitko podkopljemo. Le v primeru, da so tudi spodne plasti potrebne apna, ga globlje zalopatamo. To delo opravimo le ob suhem in mirnem vremenu, da je vsaj vrhna plast dovolj suha in se da tako apneni prah dobro zmešati z zemljo.

Iz tega vidimo, da je apno odlično zdravilo za zemljo, po vrhu tega pa še gnojilo. Zemlja, ki nima apna, slabo rodi, če si jo še tako zelo pognojil z vsemi drugimi gnojili.

Delo za izboljšanje naše živinoreje

V naših krajih je že dolgo časa uvedena sivo rjava goved. Ta pasma je po trditvah izkušenih živinorejcev odlična za naše kraje in je plemenitev s to pasmo tudi znatno izboljšala staro domačo sivo pasmo. Skrb za izboljšanje govedu pa je postala še nujnejša v letu 1941, ko smo glede preskrbe z govejim mesom in mlekom postali navezani le nase.

Odlično deluje za izboljšanje naše živinoreje Zveza selekcijskih združenj v Ljubljani, ki uživa tudi podporo Visokega komisariata.

S pomočjo Visokega komisariata je zveza lani oktobra nakupila 11 odličnih plemenskih bikov. Ti biki štejejo po osem do 12 mesecev,

so lepe sivo rjave barve, krepke rasti in imajo lepe oblike. Povprečno je vsak bik vejal 7300 lir. Te uvožene bike so prej živinorejske zadruga v Starem trgu, Velikih Laščah, Dobropoljah, Strugah, Ribnici, Sodražici, Grosupljah, Stični in Radohovi vasi, razen tega pa še gospodarska šola v Mali Loki in kmetijska šola na Grmu. Zadruga so k nakupu bikov sam prispevale znatne zneske.

Nedvomno je, da bodo te uvožene živali dale lep zarod, saj je več kakor jasno, da potrebuje naša dolenjska živina uvožene sveže krvi. Naši živinorejci so hvaležni vsem, ki so omogočili uvoz teh plemenskih živali.

Sadjarstvo ima na Kočevskem bodočnost

Kmetijstvo na Kočevskem ni na visoki stopnji. Gozdnatost je pokrajina in prebivalstvo se je doslej pečalo pretežno s krošnjarstvom in v manjši meri z obdelovanjem zemlje in z živinorejo. Le posamezniki so se z vnmemo posvečali kmetijstvu in dokazovali, da lahko tudi v kočevski deželici kmetijstvo dobro uspeva.

Nove naseljence na Kočevskem čakajo res kakor še zelo velike naloge. Znatno bi se lahko dvignila na Kočevskem tudi živinoreja.

Kočevska zemlja je tudi primerna za sadjarstvo, ki čaka tu na lepo bodočnost. Tako prav dobro uspevajo jabolane v Kočevski Reki, Koprivniku, Gotenci, Borovcu in nekaterih drugih krajih. Pred leti je bila v Kočevju razstava sadja in so našli kar 258 vrst raznih jabolok. Lani smo videli, da je na Kočevskem mogoče pridelovati najboljše sadje za izvoz. Na Kočevskem je bilo nakupljeno na desetine vagonov odbranih prvovrstnih jabolok

Poskrbljeno je za zadostno količino modre galice

Lani je vinogradnikom Ljubljanske pokrajine občutno primanjkovalo modre galice, ki je najučinkovitejše sredstvo proti peronospori, pa tudi proti raznim plesnim in proti mrčesu. Za modro galico je potreben baker, ki je v vojnih časih zelo iskana kovina. Zato je umevno, da modre galice ni bilo preveč.

Vinogradniki Ljubljanske pokrajine potrebujejo po približni cenitvi okoli 30 vagonov modre galice letno. Kmetijska zbornica se je zaradi preskrbe z modro galico že obrnila na kmetijski oddelek Visokega komisariata. Izvedela pa je, da se oddelek že sam zanima za to vprašanje. Zato je upati, da bo mogoče letos preskrbeti vsaj primerno količino modre galice za Ljubljansko pokrajino. Vseh zaželenih 30 vagonov ne bo mogoče dobiti, vendar pa zadostno količino. Tako bo vsaj v glavnem ustrezno zahtevam naših vinogradnikov.

— Varčevalcev je precej. Po zadevnih podatkih hrani 66.287 vlagateljev v osmih hranilnicah Ljubljanske pokrajine 265.955.219 lir

Odpornost živali in rastlin proti mrazu

Vse živali in rastline ne prenesejo enako visoke ali nizke toplote. Dokazano je, da skoro vse zdrže pri dokaj višji, druge pa spet pri dosti nižji toplini kakor si morda mislimo...

Poleti l. 1911. je bila v francoski pokrajini Šampaniji velika suša. Tedaj se je voda v nekaterih jarkih čisto posušila. Ribe so se zarile v blatu in otrpnile, pozneje pa, ko je voda zaradi novega dežja spet zalila jarke, so znova prišle na dan. Izkazalo se je torej, da so v omotičnem stanju v izsušenem blatu le vzdržale, čeprav je bila suša dolgotrajna in vročina neznosna.

Navajajo pa še druge zanimive primere. Pritisnil je tako hud mraz, da se je vsa voda spremenila v led in so v ledu zmrznile tudi vse živali, ki so živele v vodi. Spremenile so se tako rekoč v trde okamenine. Pa te živali le niso poginile. Ribe so vzdržale 20 stopinj mraza. Za žabe je dokazano, da ostanejo pri življenju tudi pri 28 stopinjah pod ničlo. Močerad ne poginejo niti pri 50 stopinjah mraza. Najodpornейše pa so menda polži, ki jim niti 120 stopinj pod ničlo ne škoduje.

Zelo zanimivi so poskusi, ki so jih napravili z muhami. Muhe so zaprli v steklene posode, katerih stene so potem počasi ohlajali na 100 stopinj pod ničlo. Muhe so seveda zmrznile in pocepale na tla. Toda poginile niso. S toplotnimi žarki so jih spet obudili v življenje. Muhe so torej prenesle celih 100 stopinj mraza!

Proti mrazu in vročini so izredno odporne tudi razne rastline. Znano je, da posušeno seme, ki je bilo shranjeno celih 100 let, še zmerom lahko vzklije če ga namočimo in šele potem vsejemo. Veliko življenjsko silo ima na primer neke vrste mah. V herbarijih, kjer so ga imeli celih petdeset let, se ni toliko posušil, da bi ne mogel več rasti.

Med posebnosti v rastlinskem svetu spadajo tista žita, ki celo morajo prej zmrzniti, če hočemo, da vzklijejo in obrode. Vzemimo za primer rž, ki se seje jeseni, torej ozimino. Če te vrste žito hočemo sejati pomladi, moramo njegovo seme prej za nekaj tednov izpostaviti hudemu mrazu, kajti sicer iz rženega zrna zraste bilka, ki ne naredi klasa.

Spričo tega nenavadnega pojava, ki se kaže pri rži in nekaterih drugih vrstah žita, so naredili poskuse še z drugimi rastlinami, da bi ugotovili, ali zanje velja isto. Tudi pri njih se je izkazalo nekaj nenavadnega, če so seme pred setvijo izpostavili mrazu. Rastlina je dosti hitreje rasla, zraven pa obilno obrodila.

Iz tega sledi, da seme raznih rastlin ne samo prenese izreden mraz, temveč tudi znatno boljše obrodi, če ga pred setvijo ali vsaj kmalu po setvi ohladimo na nizko stopnjo. Tako bo morda le nekaj resnice na tem, da žito po hudih zimah boljše obrodi kakor po toplih.

Takšno je bilo njegovo maščevanje

Mrzlo decembrsko dopoldne v Kosovski Mitrovici. Narasel se peni z velikimi kosi ledu, kepami snega in raznim dračjem Ibar izpod mostu, ki veže severni manjši in južni večji del mesta. Na mostu se je zbralo precej meščanov, ki opazujejo divjo igro valov gorske reke, ki podira in odnaša s seboj vse, kar doseže.

Samo eden izmed teh gledalcev je videti, kakor da bi ga to vse nič ne zanimalo. Je to mlad, okoli 25leten, okusno oblečen mladenič visoke, vitke postave, lepega obraza z odločnimi potezami in orlovskim nosom. Zasnane črne oči strme brezizrazno v razburkano vodo. V njegovi glavi buči istotako kakor nekaj metrov pod njim, njegove misli so, kakor bi se hotele kosati v hitrosti z besnečo silo pod mostom. Vihar ogorčenja se ne more v njem pomiriti ves čas, odkar pohaja brez posla kakor izgubljen okoli po mestu.

Hasan Suljević je bil še pred tremi tedni eden izmed najpridnejših trgovskih pomočnikov v veletrgovini kosovskomitroviškega veljaka Ibrahima age Džemidlija, zelo priljubljen, posebno pri ženskem spolu, čeprav se nobena damica ni mogla pohvaliti s posebno raklonjenostjo lepega Hasana. Kot priznan sportnik je imel povsod svojo veljavo. Povsod mu je pridobivala velik ugled nežna ljubezen do njegove matere Nurije, ki se kar ni mogla prehvaliti, kako vse svoje proste ure posvečuje samo njej.

Zato je kakor strela z jasnega neba deževala nanjo vest, ki jo je izvedela šele od drugih, ker ji sam Hasan ni ničesar omenil, da ga je namreč Ibrahim aga odpustil. Na vsa njena vprašanja in vse prošnje naj ji pove, zakaj je odpuščjen, ji je odgovarjal le eno, da naj se ničesar ne boji, saj je njen Hasan ne bo zapustil. In stara Nurija je umolknila ter na tihem šepetala: »Alah, alah, čuvaj mi sina!« Hasan pa je taval po mestu, ne da bi bil kaj jedel ali pil, ne da bi bil s kom govoril.

In tako ga je zdaj zagledal slonečega na ograji mostu in strmečega v vodo njegov najboljši prijatelj Milutin, s katerim, čeprav sta bila različnih ver, ga je vezalo že od otroških let sem iskreno prijateljstvo.

»Hasan,« ga je ta nagovoril zdaj, kaj je s teboj? Komaj sem te našel, čeprav sem te iskal že nekaj dni.

Ne da bi bil obrnil glavo, je odvrnil s strtim glasom še vedno zroč v valove: »Milutin, vse je minilo, za mene ni več življenja.«

A Milutin se ne da ugnati, temveč ga prime pod roko in mu reče: »Pojdi z menoj!«

Toda Hasan ga s solzami v očeh začne prositi, naj ga pusti tukaj.

Ker pa je Milutin le silil v njega, naj mu pove, kaj mu je, da je postal takšen čudak, in zakaj ga je Ibrahim aga odpustil, ko ga je prej vendar povsod hvalil, da je Hasan njegov najboljši pomočnik, je začel Hasan zdaj pretrgano pripovedovati, česar doslej še živi duši ni razodel: da namreč ljubi že dolgo časa Ibrahimo 15letno hčerko Čamilo in da tudi ona ljubi njega. Spomin na tisti dan, ko je prvič poljubil njena usteca in mu je ona poljub vrnila, da bo ostal najslajši v njegovem življenju, a obenem dan največje groze, kajti ko ga je Ibrahim aga zalotil s Čamilo skupaj, ga je spodil iz hiše in vrgel čez prag kakor psa.

Umolknil je in zaškripal z zobmi. Šele zdaj je bilo Milutinu jasno, zakaj si nobeno drugo dekle ni moglo priboriti Hasanovega srca. Lepa in dražestna Čamila si je že kot otrok pridobila njegovo srce, zato ni bilo v njem prostora za nobeno drugo.

»Če bi ne bilo nje, bi se bil že ubil,« je zastokal v svoji onemogli boli Hasan.

Milutin ga je poskušal tolažiti, v tem trenutku pa se je zaslislal vrisk neke ženske. Vsi, ki so stali na mostu, so videli, kako je z visokega obrežja reke, kakšnih petdeset me-

trov nad mostom, kjer se je zabavala gruča otrok s tem, da je valila velike kepe snega po strmini v Ibar, zdrknil eden izmed njih navzdol ter v trenutku izginil v penečih se valovih. Ljudje na mostu so onemeli od groze, ko se je čez nekaj sekund otrok spet pokazal na površini, a takoj znova izginil med kosi ledu in dračja, ki ga je tok reke s strašno silo nosil in metal ob leseno stebrovje mostu.

Še preden se je kdo zavedel, je Hasan slekel in odvrget sukno in se v velikanskem loku zavihtel čez ograjo v globino. Prav v istem trenutku, ko je Hasan izginil pod gladino, se je kakšnih 20 metrov vstran prikazal med dračjem nesrečni otrok, nošen od divjega toka naravnost proti stebrovju mostu. Takoj za njim, nekaj metrov od njega, se je bil pognal iz vode skoraj s celo svojo dolžino pogumni reševalec.

Zdaj se je začela borba na življenje in smrt. Otrok je zapleten v dračje ostal na površini in za njim je z obupnimi zamahi hitel Hasan. Onemeli so stali gledalci, priče groznega prizora, na mostu. Vsak je vedel, da bo otroka v nekaj sekundah razbilo ob stebrovju, če ga reševalec prej ne dohiti. Še nekaj nadčloveških zamahov in močna roka Hasanova je zgrabila fantka. Vzkrik groze na mostu, kajti v istem trenutku sta se potopila oba. Toda bil je le premišljen čin drznega, pa tudi že izmučenega plavalca, ki je le s potopitvijo mogel spremeniti smer in tako rešiti sebe in otroka.

Brezmejno začudenje se je zrcalilo na obrazih vseh navzočih, ko so čez nekaj trenutkov zagledali Hasana z njegovim tovorom na drugi strani mostu, kakšnih deset metrov od obrežja izven območja tistega groznega toka, kako je bredel opotekaje se in nesel nezavestnega fantka po komaj do pasu mu segajoči vodi proti obrežju. Komaj je dosegel suha tla, se je zgrudil kakor posekan.

Trenutek nato se je zgrnila silna množica ljudi okoli hrabrega reševalca, ki je z rešenim otrokom skupaj ležal na pol nezavesten na tleh.

Skozi gručo ljudi, ki so si dali opraviti z obema, se naenkrat prerine eleganten gospod petdeset let s fesom na glavi. Z vzklikom: »Moje dete, moj Jusuf!« poklekne gospod ob otroku, ga vzame v naročje in ga začne poljubovati stalno ponavljajoč: »Moje dete, moj Jusuf.« Videč, da se fantku prsi dvigajo, ga stiska k sebi: »Živ je!«

Medtem se je osvestil Hasan in se s pomočjo prisotnih dvignil. Šele zdaj ga je opazil gospod, ki je držal otroka v naročju. Presenečen je nekaj časa strmel v njega, nato pa je zajecal kot otrok: »Hasan, ti si ga rešil, ti si mi rešil sina, a jaz sem te bil vrgel iz hiše.«

»Aga, takšno je moje maščevanje,« je izdaval Hasan in hotel oditi.

»Ne, sinko,« skoči k njemu Ibrahim aga Džemidlija in zdaj predvsem ljudmi objame rešitelja svojega sina. »Pojdi z menoj domov, tam te čaka Čamila, tvoja nevesta.«

V trenutku so zasijale Hasanu oči in bil je spet oni nekdanji veseli Hasan, ki je ljubil svojo mater staro Nurijo, svojega gospodarja ago Ibrahima in čez vse svojo Čamilo. J. K.

Moro so nabili

Podeželska šaljiva zgodbica

Nedaleč od mojega rojstnega kraja stoji selo Senik. V tem selu je živel Matjažek Spešič in izdeloval metle. Njegova žena Lojza je imela v Sejancih imovito prijateljico Serčko, ki je redila zmerom mnogo svinj.

Kakor malokje, tako tudi na Seniku niso bili vsi sosedje med seboj prijatelji, posebno se je pa Spešič pogosto prepiral s Hojnikom. Ako je Hojnikov petelin na Spešičevem gnoju zapel svoj kikiriki, je že godrnjala Spešička in prerokovala, da rž ne bo dobro obrodila, ker je petelin zastrupil gnoj.

»Ti bom že pokazal zastrupljen gnoj!« se je razhudil Hojnik, vzela vejo in naklestil jezičnico.

Spešička pa še ni utihnila, temveč se je zaprla v hišo in obdelovala skozi okno Hojnika z duhtečimi psovki.

»Le počakaj, klepetulja, kar sem ti jaz premalo naložil, ti bodo dodali drugi!« S temi besedami je končal sosed prepir.

***

Hojnik je cepil drva na dvorišču, Spešička pa je pripovedovala sosedji, da ji je zmanjkalo kruha in da pojde drugi dan zarana ponj k prijateljici Serčki v Sejance.

Pri teh besedah je šinila Hojniku dobra misel v glavo. »Zdaj te pa imam,« si je mislil, stopil v vežo, odložil sekuro in se takoj napotil proti Sejancem.

Ko je šel Hojnik mimo Serčeve hiše, je malo postal in začel govoriti z gospodinjo, ki je stala pred svinjakom. »Dober dan, Serčka.«

»Dober morda zate, za mene pa slab.«

»Zakaj neki?«

»Svinje se mi pri dobri piči nočejo debeliti; ta presneta mōra jih vedno nadleguje in jim pije mast. Ne gre mi v glavo, zakaj so mi ljudje tako nevoščljivi in mi ne privoščijo, da bi se mi svinje redile.«

»Serčka, pomiri se, pomiri! Hočem ti pomagati!«

»Hojnik, sam Bog ti povrni, če mi res moreš pomagati, da asačimo človeka, ki se izpreminja v mōro in jemlje mojim ubogim pujskom mast,« je odvrnila gospodinja.

»Serčka, otroci naj gredo malo proč, da se pomeniva.« Ko je Serčka otroke odpodila, je Hojnik nadaljeval: »Ko poneseš opoldne pujskom piče in sedejo pujski na zadnje noge, zakliči v svinjak: Mōra, pusti svinje, pridi rajši zjutraj k meni, dala ti bom kruha! Do jutrišnjega dne pa ne smeš o tem, kar sem ti zdajle povedal, nikomur črhni niti besedico!«

Serčka se možu lepo zahvali za nasvet in obljubi, da bo natanko vse tako napravila.

Drugi dan zarana, ko so pri Serčevih še spali, je potrkal nekdo na vrata. Gospodinja je šla odpirat in se je zelo zavzela, ko je vstopila njena najboljša prijateljica. »Lojza, kaj pa ti tako zgodaj?«

»Mlinar mi žita ni zmel in nisem mogla speči kruh, danes pa imamo kosce. Prosim te, Micka, posodi mi hlebec kruha!«

Zdaj se je šele Serčka spomnila, da je večraj velela mōri, naj pride zarana po kruha. Serčka je dobro zaklenila duri, se vrnila v kamro k možu, mu razodela, kaj ji je bil Hojnik povedal prejšni dan, in je naposled pristavila: »Mōro imamo v hiši.«

Serc, to začuvši, je skočil kvišku in poklical svoja dva sinova. Vsi trije so se oborožili z gorjačami in začeli obdelovati mōro.

»Toča nam je pobila zaradi tebe, tvoja je bila tista metla, ki smo jo našli pod visoko smreko, po kateri si se priplazila iz oblakov spet na zemljo. Le po njej! Ni bilo zadosti, da si nam uničila ves naš trud, zdaj še piješ mast našim pujskom, da se ne debelijo. Le po njej!«

»Bunk, bunk, bunk!« so padali udarci.

Spešička je na ves glas vpila: »Moj Bog, usmili se jih, vsem se je zmešalo. Ubiti me hočejo, pomagajte, pomagajte!«

Serčki se je mōra začela smiliti, zato je odklenila vrata, skozi katera jo je Spešička urno popihala. Vsa črna od bunkanja je prihitela domov.

Hojnik se je vstopil na vežni prag, se zasmeljal in ji zaklical: »Saj sem ti rekel, jezičnica, da ti bodo drugi dodali, kar sem ti jaz naložil premalo!«

Karo Ibrahim.

Neimenovan

Zgodba iz bolnišnice

Popoldne ga je privedla žena v bolnišnico. Zgrudil se je na stol in bolešno zakašljaj. V posteljo so ga morali položiti, ker ga niso noge več nosile. Sicer ni bil videti tako slab, ko je ležal; v obraz je bil lepo rdeč in zagorel, le komaj slišni glas je razodeval, da je mož hudo bolan.

Jedel ni ničesar. Večkrat se je skušal dvigniti, a je vselej brez moči padel nazaj. Drugi dan opoldne ga je posetil sin, ki mu je prinesel pomaranč. Poskusil ga je pitati z juho, a stavec ni mogel jesti. Govoriti ni mogel več, a videlo se mu je, da bi rad nekaj povedal, zakaj poteze na obrazu, zlasti okrog ust, so mu krčevito podhrtevale in oči so mu zdaj pa zdaj bolešno zažarele. Po vsakem neuspešnem poskusu je omahnil nazaj na blazino in mučno zastokal. Strežniku, ki je imel z njim posla, to ni šlo v glavo, češ: »Včeraj je še sam prišel, danes pa nima več življenja v sebi.«

Proti večeru je bolnik popolnoma utihnil in se pomiril. Ležal je negibno na desnem boku. Ko so prinesli večerjo, ga je sosed stresel, da ga zbudi. Mož se ni ganil. Bil je mrtev.

Kakor po navadi se je brž zbrala okoli nje-ga bolniška soseska. Sestra mu je zatisnila oči, nato ga je pokropila in začela moliti. Prihitej je kurat in opravil posmrtnice, strežnik je opravil drugo. Zatem so se razšli vsi in mrtev je ostal sam. Treba ga je bilo odnesti v mrtvašnico.

Ko je strežnik privlekel nosilnico in ga položil nanjo, se je zdajci razhudil, zakaj mrtvecu ni vedel imena in podatkov, ki so mu jih pozabili napisati na vzglavno tablico. Kaj zdaj? Sestre ni bilo blizu, pisarna je bila že zaprta, nihče mu ni mogel pomoči.

Ne vem, kaj mi je tedaj padlo na um. Ko sem ležal nedaleč proč na bolniški postelji in vse poslušal, sem stegnil jezik in dejal:

»Napišite na mrtvaški list: Neimenovan!«

Strežnik se je namuznil in s pomočjo tovariša odnesel truplo v mrtvašnico.

Ponoči pa sem imel hude sanje. Sedel sem doma v sobi in čital. Kar zaškrtla poleg mene stol. Nisem se ozrl, ker me je mikalo štivo. Stol zahrešči vdruči, močneje; dvignem glavo, obrnem oči od knjige in glej, na stolu sedi mrtvec iz bolnišnice in me nepremično opazuje. V strahu vzkliknem:

»Kaj hočeš od mene? Saj si vendar mrtev!«

»Mrtev, da mrtev! A moje ime ni mrtvo. Zakaj si ga hotel utajiti?«

Spomnil sem se vsega, kar se je zgodilo v bolnišnici. Hotel sem se opravičiti, a besede so mi zamrle v grlu. Mrtvec pa je nadaljeval:

»Vedi, da te bom vznemirjal, Jokler mi ne najdeš imena. Vedno bom za teboj in kraj tebe, dokler ne popraviš krivice, ki si mi jo storil.«

Nisem se zavedal, da bi mu bil storil krivico, a ko me je ošinil s svojim vročičnim pogledom, sem se kar čutil krivega. Vstajam in planil skozi vrata, misleč, da mrliča ne bo za menoj. Ko sem prestopil prag vežnih dur, sem se previdno okrenil. Nič ni bilo videti za menoj. Toda, o groza! V trenutku se je pojavila meglica in iz te se je izvil moj mrtvi preganjalec in me ledeno pogledal.

»Ne bom mu mogel uiti,« sem pomislil. »Kar proti bolnišnici mahnem! Kje drugod naj izvem za njegovo ime!«

Sopihal sem proti bolnišnici, ne da bi se bil ozrl. Šele ob vходу sem obstal, pogledal nazaj in spet opazil za seboj pošastne oči, ki so preteče strmele vame. Torej le naprej! Skoro brez sape sem priteknel na oddelek in poiskal strežnika. Ta me je osuplo pogledal in se začudil mojemu strahu. Ko sem ga vprašal, kako je ime onemu mrtvecu, mi je odgovoril, da tega še zdaj ne ve. Morda ve sestra. Za seboj sem čutil, kako me žgo neusmiljene mrtvečeve oči, in podvizal sem se do sestre. Zaman, tudi ona mi ni znala povedati njegovo ime.

Hitel sem v pisarno. Vedel sem se tako, da so mislili: Ta človek je blazen. Odiš sem moral brez uspeha. »Pogledam in poprašam še v mrtvašnici,« sem se tolažil in krenil tjakaj. Tu so že davno pozabili, koga so prejeli in oddali. Potrj, da, docela zrušen sem se ustavil za bolnišnico in se nisem upal pogledati nikamor razen v tla.

Naposled sem se le opogumil, češ: kaj mi pa more. S samim pogledom me še ne umori. Pomirjen sem se odpravil domov in sedel spet h knjigi. A misli so mi neprestano uhajale k mrtvecu in njegovemu imenu. Samota je vršila nad menoj vso svojo rožno, tajno moč. Toda saj nisem bil sam, imel sem druga, strašnega druga. Stal mi je za hrbtom in čakal. Nisem se hotel ozreti, a vratne mišice so mi nehote zavijale glavo in moje oči so se srečavale z njegovimi, ki je iz njih zdaj, ko se je stemnilo, sršel zelenkast ogenj.

Hude in mile zime iz zgodovine

Dne 22. decembra je bil najkrajši dan v letu in tega dne se je začela zima, ki bo trajala do 23. marca, ko bo prvi pomladni dan. Pravi zimski meseci so december, januar in februar. V teh mesecih je mrzlo zavoljo tega, ker stoji solnce nizko in padajo sončni žarki zelo poševno. A solnca je tudi malo v teh mesecih: saj posije le za nekaj ur na dan in ne more zadostno ogreti ozračje in zemljo. Čudno je, če pravimo, da je že mesec december mesec trde zime, čeprav nas uči izkušnja, da so dnevi najbolj mrzli šele januarja in februarja. To je od tega, ker najhujši mraz ne nastane zaradi najkrajšega dneva v letu in zaradi najnižjega položaja solnca, marveč zato, ker se zemlja preveč ohladi že decembra meseca. Vremenskih prerokov imamo tudi pozimi mnogo. Njih izreki pa niso zmerom zanesljivi, vendar pogosto zadenejo, pač zato, ker so nastali na podlagi večletnih izkušenj zunaj v prirodi. Nekaj takih je: Zelen božič, bela velika noč — Če se drevje pozno obleti, huda zima sledi. — Deževni vsi sveti, pozimi hudj zameti. — Če sveti Martin suši in zmruže, kmet voljno zimo pričakuje. — Mesečen se zmerom na kopno obleti, prej zapadli sneg ne obleži. — Sneg, ki na svetega Andreja zapade, sto dni leži in žito mori. — Če sveti Anton z dežjem prihaja, se dolgo potem zemlja napaja. — Če plohe v januarju začnejo dreti, žanjice poleti nimajo kaj žeti. — Če Vinka solnce peče, v sode vince teče. — Januarja toplota, jeseni sirota. — Če je januarja mrzlo, da poka, bosta v jeseni ajda in moka. — Ob svečnici mraz in sneg, kmalu bo zelen dol in breg. — Če na svečnico od strehe kaie prej ko od sveče, ne bo še kmalu konec zimske nesreče. — Ako sneg dalje ko sedemnajst tednov leži, slaba letina sledi. — Če ob koncu meseca veter razsaja, dobra letina prihaja.

Za december posebej veljajo še tile izreki: Če ob koncu leta veter hruje, hudo leto oznanjuje. — Če je rimska cesta čista in svetla, se kmet dobre letine nadeja. — Če ta mesec grmi, prihodno leto viharje rodi. — Če na sveti večer vina v sodih vro, prihodna letina dobra bo.

Pravijo, da ni več tako hudih zim, kakršne s obile včasih. To je res, da ni več tistih lepih: mrzlih zim, polnih snega, ki smo jih doživljali v svojih otroških letih. Zgodovina ve dosti povedati o prejšnjih mrzlih zimah.

V letih 1408. in 1443. je bila zima zelo dolga in je bil mraz posebno hud. Vse reke so bile pokrite z debelim ledom. Siromaki so morali puliti slamo iz svojih streh ali gnati živino v gozdove na pašo, kjer pa so jo trgali volkovi.

V naslednem stoletju so se zlasti leta 1518., 1565. in 1594. odlikovala s hudim mrazom. Še maia je bilo polno ledu in snega.

Zlasti hude so bile zime v 17. stoletju, in sicer v letih 1603., 1621., 1658., 1659., 1660., 1667., 1691., 1692. in 1695.

Nisem več mogel strpeti v sobi, planil sem na ulico in dirjal po mestu, dokler so me nosile noge. Ko sem stopal mimo krčme, sem se spomnil, da bi morda našel v vinu omamljenje. Vstopil sem in pil na žive in mrtve, a vino se me ni hotelo prijeti.

Bežal sem spet domov. Telesno že skoro izčrpan, a duševno razrvan sem legel. Kot strazar se je postavil mrtvec tik ležišča, njegove oči pa so se zasadile vame, da mi je zastala kri. Čul sem votel glas kakor iz groba: »Moje ime?«

Te sanje so me vznemirjale dolgo časa. Nekaj neumljivega me je priganjalo, da sem nehote razmišljal o njih. Kaj vendar je skupnega med menoj in pokojnim? Nikdar nisem ničesar čul o njem. Radovednost mi ni dala miru in povprašal sem strežnika, ki je pravkar šel mimo moje postelje z nekimi listi v rokah:

»No, že veste, kako je bilo onemu ime?«

Strežnik mi je pomolil list.

Prečital sem ime na listini in onemel. Pokojnik se je pisal s krstnim imenom in priimkom prav tako kakor jaz...

F. P.

V 18. stoletju je bila najhujša zima l. 1709., ko je bilo tako mrzlo, da je bila to pač najhujša zima v novem veku. V Evropi je bilo ko v Sibiriji. Na tisoče ljudi je zmrazilo po cestah, zmrazilo so tudi v hišah in umirali od lakote. Živali so od mraza besnele, nastale so živinske kuge in nalezljive kužne bolezni so morale ljudi. Dalje so bile hude zime v letih 1729. in 1740. (slično kot 1709.). Nato ni bilo 30 let hujših zim, a leta 1771., 1776., 1784., 1789., 1795. in 1799. je bil spet hud mraz in dolgotrajen sneg.

Prejšno stoletje nam je precej prizanašalo s hudo zimo, vendar so bila leta 1804., 1814., 1820., 1821., 1829. in 1830. zelo mrzla. V začetku leta 1880. je bila zima spet huda.

Bilo je pa tudi precej milih zim. Leta 1172. je bila tako mila zima, da so ptice že februarja izvalile mlade. Zima leta 1178. je bila spčetka tako mila, da se je vse razcvetelo, a nastal je kasneje hud mraz, ki je spet vse uničil. Leta 1186. je v januarju cvetelo drevje in leta 1232. je bilo le dvoje mrzlih tednov, tako da so se ob božiču lahko kopaš v rekah. Mila zima je bila tudi leta 1328. in 1420. V letu 1479. sploh ni bilo nič snega in leta 1538. je bilo poleti prav mrzlo, a ob novem letu so cvetele plavice. L. 1555. in l. 1557. so jeseni cvetela drevesa in o svetem Mihae'u so bile zrele jagode.

V novejšem času je bila najhujša zima l. 1929-30. in najmilejša 1920.

× **Dva brezkrušna dneva v Rumuniji na teden.** Tudi v Bukarešti so omejili uživanje kruha. Kruh je na karte, in sicer pet dni v tednu, dva dni pa se bodo Rumuni morali zadovoljiti s polento.

× **Orožje v keltskih grobovih.** Deželni urad za staro zgodovino v Vratislavi je odkopal zadnje čase več grobov keltskih vojščakov in našel v njih mnogo starinskega orožja. Grobišča so našli v Sredni Šleziji na levem bregu Odre in v Gornji Šleziji med Ratiborom in Leobschitzom. Moška trupla so imela v grobovih čelade, sulice, meče, železne zapestnice, zaponke, prstane in podobno. Zelo zanimive so tudi v starih grobiščih najdene posode. Vsi ti grobovi izvirajo iz let 400 do 300 pred Kristusom in segajo tja v bronasto dobo. Po nekaterih predmetih, najdenih v grobovih, se da sklepati o prehodu od pokopavanja k sežiganju mrličev.

× **Političen umor v Franciji.** Iz Vichya poročajo: Pred dnevi so našli mrtvega kabinetnega načelnika francoskega notranjega ministrstva Paringauxa. Dozdajšna preiskava je dognala, da je bil Paringaux verjetno ubit z udarci kladiva po glavi. Dognali so tudi, da je Paringaux potoval v prvem razredu krajevnega vlaka, v katerega je stopil v mestu Troyesu. Glede na to, da je bil pokojnik zelo močan, je moral napad nanj izvršiti več oseb.

Maurijeve: Živa in mrtva

Roman

Nikdar si Irena ni mogla predstavljati, da bo življenje v Dubravici teklo po tako skrbno določenem redu.

Prvi dan je bil Andrej že zdavnaj pred zajtrkom oblečen in je pisal pisma. Ko je Ivana kmalu po deveti uri prišla v jedilnico, se je že skoraj najedel. Zasmel se je in rekel: Na to se boš pač morala navaditi! Zjutraj nikdar ne utegnem poležati v postelji. Če hočeš dobro voditi takšno hišo, kakor je Dubravica, imaš ves dan polne roke dela. Na kredenci imaš kavo in nekaj toplega za pod zob. Pri zajtrku si vselej sami strežemo.

V velikem srebrnem čajniku je bil čaj, v drugih vrčih je bila kava in mleko, na toplem ogrevalniku so bial mehko kuhana jajca s slanino in ribami. Na drugem ogrevalniku se je grela mlečna kaša. Na kredenci sta bila še gnjat in velik kos mrzle slanine, na mizi pa različno pecivo, limonada in pomaranče.

Irena je segla po mehkem jajcu. Spraševala se je, kam neki bo šla vsa ta hrana. Ali so morda v Dubravici lačni siromaki, ki jih nikoli ne sreča, ki jih nikoli ne bo videla in ki nestrpno čakajo za kuhinjskimi vrati na ostanke zajtrka? Ali pa vse to mečejo z ostalimi odpadki vred na smetišče?

»Zahvali Boga, da nimam cele črede sodrodnikov, ki bi ti jih obesil okrog vratu,« je rekel Andrej. »Sestra Beatrica se je povabila za danes na kosilo. Najbrže bi te že rada videla.«

»Danes?« je zamrmrala Irena in njena dobra volja je brž izginila.

»Da, danes. Mislim, da ti bo ugajala. Je zelo odkrita. Če ji ne boš po volji, ti bo to naravnost v obraz povedala.«

Vstal je in si prižgal cigareto.

»Toliko reči moram urediti še to jutro,« je dejal. »Rad bi te vzel s seboj, a govoriti moram še s Pelhanijem, svojim tajnikom. Nič ne vem, kaj se je vse zgodilo tu za časa moje odsotnosti. In da ne pozabim: tudi Pelhani pride na kosilo. Nimaš nič proti temu?«

»O, zelo me bo veselilo.«

Pobral je svoja pisma in šel iz sobe. Pomislila je, da si tako pač ni predstavljala svojega prvega jutra v Dubravici. Pričakovala je, da bosta šla roko v roki k morju, da se bosta opoldne utrujena, a srečna vrnila in sedla pod veliko plantano, ki jo je bila videla skozi okno knjižnice.

Dolgo in počasi je jedla. Šele, ko je bila ura že deset in je prišel Fric, da bi pospravil mizo, je vstala in šla v prvo nadstropje. A v spalnici, kamor se je hotela zateči, je našla dekletki, ki sta pospravljali. Vrnila se je v pritličje in šla v knjižnico, ki pa je bila ledeno mrzla. Zaprla je okna in začela iskati vžigalice, da bi zakurila. A v knjižnici jih ni mogla najti. Šla jih je iskat v jedilnico, kjer sta še vedno pospravljala Fric in Robert.

»Želite kaj, milostiva?« je vprašal Fric.

»O, vžigalice iščem,« je rekla neodločno.

Hitro ji je ponudil škatljico vžigalic in cigarete. S tem pa jo je spravil v novo zadrževanje, ker ni kadila.

»Ne, ne, hvala, ne kadim,« je rekla. »Hotela sem zakuriti v knjižnici, ker je tako mrzlo...«

»V knjižnici kurimo navadno šele popoldne, milostiva,« ji je pojasnil Fric. Pokojna gospa Paštrovičeva je prebila dopoldneve zgoraj v jutrnem salonu. Tam je že vse pripravljeno za vas, milostiva, in toplo zakurjeno.«

»Hvala Vam, Fric!«

Šla je nazaj skozi vežo in začela tiho peti, da bi prikrila svojo plahost. Fricu vendar ni mogla reči, da nima pojma, kje je jutrnji salon, ker jiga je Andrej včeraj po-

zabil pokazati. Vedela je, da stoji Fric na pragu in gleda za njo. Naglo in odločno je krenila proti vratom, ki jih je zagledala ob stopnišču.

»Pojdite skozi dvorano, milostiva, in prišli boste naravnost do salona,« je klical Fric za njo.

Razveselila se je, ko je v salonu zagledala oba psa, ki sta ji prijazno skočila naproti. Prostor, v katerem je bila zdaj, je bil pravo žensko svetišče, prijazen in nežen; zdelo se je, da je ženska, ki ga je opremila, šla po vseh sobah hiše in v vsaki izbrala kos pohištva, ki ji je najbolj ugajal.

Sedla je za pisalno mizo in začela odpirati predale. Zazvonil je telefon in vsa v strahu je segla po slušalki.

»Gospa Paštrovičeva tam?« je zaslišala iz telefona. »Tu Opravilova, gospa. Želite morda kakšne izpremembe na današnjem jedilnem listu?«

»O, seveda, to se pravi — popolnoma sem zadovoljna, draga gospa Opravilova, zato se vam pač ni bilo treba truditi!«

»Vendar bi rada vedela, gospa. Prosim, če si vsaj preberete jedilni list; na pisalni mizi ga imate.«

Irena je naglo pogledala po mizi in naposled našla kos papirja, o katerem je govorila Opravilova. Hitro ga je preletela s pogledom.

»Dobro, gospa Opravilova, vse je v redu, nobene izpremembe ne želim,« je dejala.

»Oprostite, gospa, da sem Vas zmotila pri pisanju. Pošta odhaja opoldne, gospa. Poslala bom Roberta, da Vam jo odnese.«

Irena je spustila slušalko. Ozrla se je po mizi, kjer je ležal prazen papir. Očitajoče so zrlje vanjo nepopisane strani. Zena, ki je nekoč sedela za to mizo, ni zapravljala dragocenega časa. Segala je po telefonu in dajala na vse strani povelja, jemala je v roke svinčnik in brezobzirno črtala z jedilnega lista jedi, s katerimi ni bila zadovoljna. Potem je pisala pisma. Pet, šest, sedem pisem na dan. In na koncu vsakega pisma je pripisala svoje ime: »Rebeka«...

Irena je nemirno bobnala s prsti po mizi. Nikjer na širnem svetu ni poznala človeka, ki bi mu lahko pisala. Morda gospe Van Hopovi. Nekaj smešnega je bilo v tem, da je sedela v lastnem bogatem domu in ni imela drugega opravila kakor pisati pismo gospe Van Hopovi, ženski, ki je ni imela rada in po kateri se ji ni prav nič tožilo...

Ko je zaslišala s ceste avtomobil, je prestrašeno skočila pokoncu. Pogledala je na uro? Komaj nekaj minut čez dvanajsto, a Beatrica in njen mož sta že tu! Andreja pa še vedno ni! Naglo je pomislila ali se ji bo posrečilo skriti se, preden prideta gor.

Stekla je v veliko dvorano in bežala naprej, ne da bi bila vedela kam. Nekje na stopnicah je srečala služkinjo, ki je doslej še ni bila videla. Dekle jo je začudeno pogledalo. Irena pa je hitela naprej nadejaje se, da bo prišla do vzhodnega krila hiše, do svoje sobe, kjer se bo lahko za trenutek odahnila. A najbrž se je izgubila, ker je nenadno prišla do dolgega hodnika, ki ga doslej še ni bila videla. Šla je po hodniku naprej in prišla do novih stopnic. Tu je bilo tiho in temno. Na slepo je odprla najbližja vrata in stopila v popolnoma temen prostor. Hitro je spet zaprla vrata in šla naprej po hodniku. Naposled se je pred njo zasvetlikalo okno. Pogledala je dol in zagledala pod oknom zelen travnik, onkraj travnika pa ne-

mirno morsk gladino. Zdaj je vedela, kje je. Obšla je bila vso hišo in se znašla v zapadnem krilu. Da, gospa Opravilova je imela prav — od tod je bilo dobro slišati morje.

Vrnila se je proti stopnicam, tedaj pa je zaslišala, kako je nekdo za njenim hrbtom tiho zaprl vrata. Bila je to gospa Opravilova. Trenutek sta nemo zrla druga v drugo.

»Hotela sem poiskati svojo sobo, pa sem zašla,« je izpregovorila Irena.

»Prišli ste v nasprotni konec hiše, gospa; tole je zapadno krilo,« je odvrnila Opravilova.

»Zdaj, zdaj to vem.«

»Ste pogledali tu v katero izmed teh sob?«

»Ne, v nobeni sobi nisem bila. Samo tale vrata sem odprla. A znotraj je popolna tema.«

»Če želite, da odpremo te prostore, gospa, bom takoj ukrenila vse potrebno. Vse te sobe so opremljene. Si jih morda želite ogledati?«

»Ne, hvala Vam, rajši ne,« je odvrnila Irena. »Spodaj me čakajo.«

»Kadar boste imeli čas, mi kar povejte, pa Vam bom razkazala celo zapadno krilo, gospa,« je ponovila Opravilova.

Irena je vedela da se mora zdaj takoj vrniti v salon in se tam sestati z Andrejevo sestro in njenim možem. Pred vrati salona je za trenutek obstala in prisluhnila. Andrej se je tudi že vrnil. Zdelo se ji je, da je salon poln ljudi.

»No, naposled jo le imamo!« je zaklical Andrej, ko je odprla vrata in vstopila. »Hoteli so že poslati rešilni voz po tebe!«

Potem jo je predstavil svoji sestri Beatrici, njenemu možu in svojemu tajniku Franku Pelhaniju.

Beatrica je bila visoka, lepa ženska. Toplo je stisnila Irenino roko in ji odkrito pogledala v obraz, nato pa se je obrnila k Andreju: »Vsa je drugačna, kakor sem si jo bila predstavljala in kakor si mi jo bil popisal.«

Prišel je Fric in naznanil, da je kosilo na mizi. Vsi so vstali in se napotili v jedilnico, ženske spredaj, moške za njimi.

»Strašno mladi ste videti, dragica,« je dejala Beatrica in prijela Ireno za roko. »Ga imate hudo radi?«

Irena ni bila pripravljena na takšno vprašanje. A Beatrica, ki ji je to najbrž prebrala z obraza, ji je močneje stisnila roko in se zasmejala: »Ne, ni Vam treba odgovarjati. Zelo rada imam Andreja, čeprav se večno prepirava. Zadno leto smo bili v hudih skrbih zaradi njega. Pa saj Vam je tako znana vsa ta nesrečna zgodba.«

Prišli so do jedilnice in Beatrica je utihnila. Ko pa so sedeli za mizo, je Irena nehote pomislila, kako malo prav za prav ve o vsej tej nesrečni zgodbi, da ne ve ničesar o podrobnostih nesreče, ki se je bila pripetila v majhnem zalivu.

»Zdi se, da imate še zmerom staro kuharico Andrej?« je rekel Viktor. »Zmerom sem pravil, da je Dubravica edino mesto, kjer dado človeku nekaj poštenega na krožnik. Ta Vaša Opravilova je sijajna ženska, kaj ne?« se je obrnil k Ireni.

»Da, prav zares,« je odvrnila. Frank Pelhani je molčal; ko pa se je Irena ozrla na Beatrico, se je srečala s njenim radovednim pogledom. Tako se je ozrla v stran in začela govoriti z Andrejem.

Poječli so sir in popili kavo in Irena se je spraševala, ali morda ne pričakujejo zdaj od nje, da bo vstala. Vljudno je poslušala Viktorjevo pripovedovanje, dokler ni ujela z drugega konca mize pomenljivega Andrejevega pogleda. Tako naglo je planila pokoncu, da je prevrnila Viktorjevo čašo z vinom.

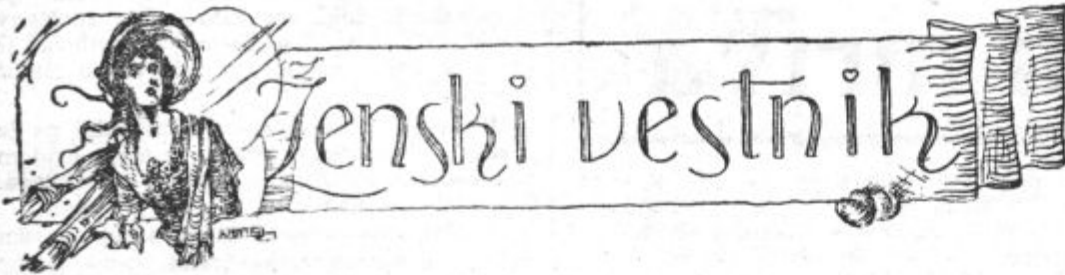
Beatrica in Irena sta šli na teraso in od tam na vrt.

»Pripovedujte mi kaj o sebi,« je zaprosila Beatrica in Irena ji je pripovedovala o gospe Van Hopovi in o tem, kaj jo je bilo privedlo k njej.

(Dalje)

Ogledajte v »Domovini!«

Vljudno vedenje tudi doma, ne samo v tuji družbi

Kako težavno je učiti mladino lepega vedenja, ne ve samo šolnik v šoli, temveč tudi mati doma. Če ima mati več otrok, se prepogosto zgodi, da se ta ali oni otrok skoro sam od sebe lepo vede, medtem ko pri nekaterih otrokih nikak nauk nič ne zaleže. Otroka navadiš najprej lepega vedenja, če se tudi doma dosledno vljudno vedeš.

Nekatere žene mislijo, da se je treba lepo vesti samo v tuji družbi in da je treba biti samo v družbi lepo oblečen, a doma da je to dovoljeno, češ: saj me nihče ne vidi in nihče ne posluša.

Tako naziranje je krivo. Tudi doma moramo biti obzirni in vljudni, da prihranimo svojcem neprijetnosti. Ženi, ki zmerom gleda na to, preide lepo vedenje v kri in meso in se ji ni treba bati, da je ne bi v tuji družbi kdaj nehote polomila s kakšno neumestno besedo.

Podobno velja glede obleke. Žena mora biti tudi doma zmerom čedno oblečena in v redu počesana. Ne gre za to, da nosiš doma kakšne drage obleke, imaš lahko na sebi tudi čisto preprosto in v zdajšnjih časih pogosto celo zašito obleko, pa si vendar lahko čedno oblečena. To je prav za prav talent, saj se prepogosto

dogaja, da je kakšna bogata žena doma tako nemogoče oblečena, da se mora kar skriti pred okusom preproste delavke, ki je prisiljena ceno se oblačiti.

Vsaka žena mora gledati tudi na to, da so njeni otroci zmerom čisti, ne pa samo takrat, kadar imaš obisk. Prav tako jih ne uči lepega vedenja šele takrat, kadar imaš tuje ljudi v hiši. Tako početje priča o zanikrnosti, kakor je pač velika zanikrnost tudi to, da ne pospravljaj za otroke ali pa celo sama delaš babilonsko zmešnjavo po sobah in kuhinji. Tak nered bi ti moral biti že sam po sebi neprijeten, ne pa, da se ga sramuješ šele takrat, kadar te tuj človek nenadno obiše.

Na lepo vedenje je treba paziti tudi pri jedi. Že majhnega otroka moraš navaditi, da bo lepo jedel in da ne bo cmokal in srkal ko pusek v hlevu. Daj mu sama dober zgled, pa bo otrok potreboval le malo opominjanja.

Če si doma cela žena, ti to preide tako v kri in meso, da imaš dober nastop tudi v družbi. Ne smeš pa zamenjati lepo vedenje s sladkim ali osladnim, ki je za družbo še neprijetnejše kakor nevljudnost.

Dana.

Za kuhinjo

Potica iz enotne moke je prav dobra. Seveda moraš moko presejati in več kvasa kakor za belo moko je treba. Za nadev vzemi rožiče ali rozine ali pa jabolka, kar pač imaš. Rožični nadev napraviš iz rožične moke, malo sladkorja in cimta, mleka in kakšne žlice smetane, če jo imaš. Za rozinov nadev potrebuješ poleg rozin malo smetane, eno jajce, malo sladkorja in cimta in drobtine. Smetano in jajce zmešaj in namaži testo, po vrhu pa potresi oprane rozine, cimmet in drobtine. Če vsega tega nimaš, pa imaš morda jabolka. Za jabolčni nadev je treba jabolka naribati. Dodaj jim malo sladkorja in cimta, kar zadošča, če nimaš drugih dodatkov.

Krompir pečen kakor zrezki. Krompir čim tanjše olupiš, da ga ne gre preveč v nič, zrežeš na debele kose, opereš in zaliješ z vodo toliko, da krompir komaj pokriva. Kuhani krompir ocediš, dobro zmešaš, osoliš, prideneš žlico smetane (ali primerno količino smetane v prahu), jajce (če ga imaš) in žlico kakršnekoli moke. Vse skupaj zmešaj v testo in oblikuj kupčke, te pa položi na namazano pekačo, potlači v zrezke in na obeh straneh lepo zapeci. Opozarjamo, da vodo, ki jo odliješ od krompirja, porabi za kakršnokoli juho.

Mešana zelenjava z graham in rižem. Daj v kozico dve žlici masti in razbeli. Nato dodaj žlico drobno zrezane čebule in jo zarumeni, prideni razrezan poparjen ohrovt, en razrezan korenček, dva na koščke zrezana krompirja, četrt litra na pol kuhanega graha (poleti zelenega graha) in malo karfirole. To prepraži, prideni tri osminke riža, premešaj zalij z vrelo slano vodo in pusti vreti, da je vse mehko. Stresi na krožnik in potresi z naribanim sirom.

Praktični nasveti

Umazana radirka se da oprati. Včasih se nabere na radirki toliko umazanosti, da se od nje kar sveti. S tako radirko se moreš radirati. Če jo obrežeš, si napraviš samo škodo. Boljše je, da jo opereš v precej topli vodi, v kateri si raztopila nekaj sode.

Čiščenje rokavic z milom. Če nimaš bencina, čistiš gladke rokavice z milom. Z debelim, mehkim čopičem napraviš zelo gosto milno peno iz nastrganega glicerinovga mila in mlačne vode, odrgneš rokavice, ki jih raztegneš na prt ali oblečeš na roko, jih posušiš na soncu ali pri topli peči in jih nato raztegneš. Usnjene rokavice pa, ki niso preveč umazane, lahko očistiš tudi suhe. Oblečeš jih na roko, odrg-

Koledovanje na Dolenjskem

Bral sem v »Domovini«, kako koledujejo okoli Gorice, naj vam še sporočim, kakšna je navada koledovanja pri nas na Dolenjskem.

Koledovanje svetih Treh kraljev traja pri nas precej časa. Oblečejo se trije v bela oblačila in si denejo zlate krone na glave. Seveda zlata tudi ne sme manjkati na obleki. Eden drži v roki zvezdo, drugi škatlo za denar, tretji pa kadilnico. Ko pridejo v kakšno hišo, se ustopijo v vrsto in zapojejo:

»Ena zvezda pripeljala nas je v revni Betlehem. Tam v goščavi v majhni štali svetla lučka že gori. Tam Marija si povija lepo dete Jezusa. K njej prisede, dete gleda sveti Jožef, starček siv. Z nogu giblje, dete ziblje, sveto dete Jezusa.

Vse smo dali Jezusu. Radi, radi bi še dali, prosimo pri vas za dar, saj smo sveti Trije kralji Gašper, Miha, Boltežar.«

Ako pridejo bolj mladi kralji, pa zapojejo:

»Prišli smo, prišli sveti Trije kralji. Našli smo, našli Jezusa v štali. Nima zibelke, nima posteljice, le uboge jaselce. Če boste kaj darovali, še druge bomo obiskali.«

Tako romajo od hiše do hiše in dobijo lepe darove, ako lepo zapojejo. No, navadno zapojejo lepe pesmice in jih radi poslušamo.

B. S.

neš s prav drobno suho glino, jih prav dobro otreseš in s suho flanelasto krpico otreš z zelo drobnimi otrobi.

Rdeča ruta varuje peg. V nekem listu je bilo zapisano, da današnji zdravniki spet kakor v starih časih priznavajo, da imajo barve pomen v zdravstvu. Tako pravi omenjeni list, da varujeta rdeča ruta in rdeč sončnik pred pegami.

Fižol je tudi zdravilo. Že stari Rimljani so ga uporabljali kot zdravilo pri raznih boleznih. Pravijo, da je treba na trde pekoče bule navezati vrečico oparjene fižolove moke, ki meči bulo in oblaži bolečine. Fižolova luščina ima snovi, ki učinkujejo ugodno na mehur in srce. Pri sladkorni bolezni, ki odvaja sladkor z vodo iz krvi, je dobro jesti stročji fižol. Fižolove luščine so dobre proti trganju in pešanju krvi in srca. Če odhaja od koga preveč vode, naj uživa fižol. Najboljše so prekljaste vrste fižola in med temi še posebno laški fižol.

Domači zdravnik

Na svežem zraku dihaj globoko. Glavo nagni nazaj, vdihni zrak skozi nos, šteje v mislih do tri in izdihni skozi usta. S tem si krepiš pljuča in utrjuješ zdravje.

Med je nadomestek za materino mleko pri dojenčkih. Otročičkom ga dajemo tako, da ga primešamo toplemu, vendar ne vročemu mleku. Sprva dvakrat dnevno primešamo po pol kavne žličke medu v skledici mleka. Čez nekaj dni dodamo že lahko po eno žličko in potem počasi povečujemo dodatek do ene velike žlice. Več medu bi otročičkom škodovalo. Dodati pa je med zmerom samo dvakrat dnevno, recimo enkrat dopoldne in enkrat popoldne ob času, ki se ga stalno držite.

Kako odpraviš bradavice. Mlade bradavice, ki so še majhne in ne preveč temne, odpraviš, če jih skozi dva tedna vlažiš s slino. Cvlažiti jih moraš dnevno čim pogosteje. Če pa so že prestare, naj ti jih odpravi zdravnik s elektriko. Druga sredstva proti bradavicam niso posebno priporočljiva.

Povišana kvota za obvezno oddajo goveje živine

Po naredbi Visokega komisarja z dne 19. julija lani o predpisih za klanje goveje živine mora vsakdo, ki ima več kakor po dve glavi goveje živine po najmanj 70 kg, do 30. junija letos oddati 20 odstotkov žive teže živine, ki je nad 70 kg teška, pri čemer velja stanje živine na dan 5. junija l. 1941. v smislu takratne prijave. Smatrajoč za nujno potrebo, da se zagotovi preskrba pokrajine z govejim mesom, je zdaj Visoki komisar za ljubljansko pokrajino izdal naredbo o zvišanju tega deleža za obvezno oddajo goveje živine. Delež za obvezno oddajo goveje živine se zvišuje na 25 odstotkov. Prehranjevalni zavod Ljubljanske pokrajine mora poskrbeti, da se obvestijo imetniki goveje živine in njihove občinske zajednice o dodatni oddajni obveznosti odstotkov žive teže živine, ki je nad 70 kg teška, po stanju živine 5. junija l. 1941., prijavljene v smislu naredbe z dne 31. maja lani. Gornja naredba je 3. januarja stopila v veljavo.

ZNATA SI POMAGATI

Ker se kot trebušnika ne moreta rokovati spričo prekratkih rok, si pomagata s palico...

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8
9				10			
		11		12			
13	14		15				16
17		18				19	
20			21		22		
23							
24						25	
26							27
28							29

Vodoravno: 1. Kraj v naši pokrajini, kjer se prideluje najboljši cviček. 9. Število. 10. Z njim pišeš. 11. Pošlješ ga časopisu. 13. Veznik. 15. Tak si, kadar molčiš. 16. Veznik. 17. Naplačilo pri kupčiji. 19. Orodje pri žetvi. 20. Konec življenja. 22. Ugledna žena (s tujo besedo). 23. Starorimska boginja + berač ga dobi. 24. Kadar govoriš o vseh, rečeš ... in drugi. 25. Sila z drugo besedo. 26. Imaš ga, kadar si lačen. 27. Zensko ime. 28. Srbsko moško ime (skrajšana oblika). 29. Redek (s tujo besedo).

Navpično: 1. Zgodovinski kraj na Koroškem. 2. Visoka karta. 3. Očetov oče. 4. Zavitek z drugo besedo. 5. Slovenski zgodovinar (umrl leta 1911. v Celovcu). 6. Najbrihtnejša domača žival. 7. Črka z abecedno izgovorjavo. 8. Z njim se voziš po vodi + dvoje oseb ali predmetov + nas omamlja ali prijetno preseneča (prva beseda ima štiri, drugi dve pa po tri črke). 12. Veter ga povzroča. 14. Priladnik nekega naroda na ruskem in turškem obmejnem ozemlju. 16. Zensko ime + svečana, zanosna pesem (tri črke). 18. Neka gozdna cvetlica, iz katere si pripravljajo domače zdravilo za rane. 19. Plod sadnega drevja + po vojni bo nastopil (vsaka izmed obeh besed ima po tri črke). 21. Osebnni zaimek v četrtem sklonu (krajša oblika). 22. Petrdilni prislov.

Številčni stolp

- 1 - 2
- 3 - 4
- 5 - 6 - 7 - 5
- 8 - 6 - 2 - 7
- 8 - 2 - 4 - 9 - 2
- 1 - 2 - 6 - 4 - 10 - 11

Vsaka številka pomeni neko določeno črko. Če vse te črke ugameš, ti številčni stolp pokaže znan pregovor. Za pomoč pri ugibanju naj vam služi take ključ:

- 3 - 2 - 9 - 2 - 7 = dan v tednu.
- 4 - 5 - 10 - 2 - 1 = predmet, ki se da rabiti, je tak.
- 6 - 11 - 8 - 5 - 8 = od solnca prihaja.
- 7 - 4 - 2 - 9 - 5 = grški otok, kjer so bile hude bitke.
- 6 - 4 - 5 - 7 - 5 = ptica, ki se grdo dere z visokega drevesa.
- 10 - 11 - 9 - 7 - 5 = v vojni se jih vrši mnogo (ednina).

Ko ugameš vse te besede, imaš že črke, ki jih vstaviš v stolp.

Čarobni kvadrat

1.	a	a	a	a
2.	a	a	h	l
3.	l	m	n	r
4.	r	r	u	u
1.	2.	3.	4.	

Vodoravno in navpično: 1. reka na Štajerskem. 2. gorovje, ki deli evropsko in azijsko Rusijo. 3. dobiš jo, če se urežeš. 4. mohamedanski bog.

Izpopolnilnica

I A D J D S M E O P O U M

A A N O M O R A O T O A Č

Postavi namesto pik ustrezne črke, pa boš dobil ime našega nadarjenega pesnika, ki je umrl že pred davnimi leti precej mlad.

Rešitve ugank. Križanka: vodoravno: 1. Središče, 7. vol, 8. alt, 9. Ema, 10. pan, 11. tanin + Ana, 14. ar, 15. za, 16. as, 17. ad, 18. laskavec, 23. ara, 24. ili, 25. nem, 26. čil, 27. in, 28. uk, 30. ji, 31. naprodaj, 32. ar; navpično: 1. Sveta planina, 2. romar, 3. elan, 4. šapa, 5. član, 6. Etna + Sicilija, 12. Izak, 13. Nada, 19. arena, 20. sam, 21. Vič, 22. Elija, 28. ura, 29. kor; spremi-njevalnica: Sava, kava, lava, Java; zlogovnica: kopač, zamet, petje, žrebe, smola, gejša, tlaka, droži, slama, Kreta = Pamet je boljša ko zamet; številčni rebus: Širimo vsi »Domovino«; izpopolnilnica: Josip Stritar; številč-nica: mesec, Dante, Drava, Volga, Kranj; Simon, Nanos, koren govod.

Ptice raznašajo seme

S pomočjo ptic prihaja seme z otoka na otok — Mravlje širijo trose gob

Pred leti so na neki nad 1900 metrov visoki gori blizu neke planinske kočice v Alpah odkrili bujno rast zelo redke vrste mahu, kar je raziskovalce presenetilo tem bolj, ker potrebuje ta mah za svoje uspevanje posebno rodovitnih tal in rase prav za prav samo na kosteh in nesnagi.

Kako je prišel mah v tej višini do snovi, ki jih potrebuje. Presenetljiv odgovor je bil ta: potrebno gnojilo so bile mahu pripravile planinske kavke. Vsako jutro so namreč kavke priletele v bližino planinskega doma, da bi se pogostile z odpadki iz njegove kuhinje. Ptice so odnašale kosti, da bi jih lahko v miru oglodale, in so jih kupčile na stalnem mestu, tako da se je tam naposled nabral velik kup oglodanih kosti. Počasi je ko-

sti prekrila zemlja in nekega dne je na njej zrasel omenjeni mah.

Takšne usluge delajo živali rastlinam v ostalem pogosto in živali širijo tudi njih semena. To raznašanje semen pa opravljajo ptice običajno seveda na zelo nepesniški način, kajti samo tista semena, ki jih želodec ni mogel prebaviti in ki jih telo spet izloči, ostanejo lahko klica nove rasti.

V prejšnjih časih se je raznašanje semen po pticah zdelo znanosti včasih zelo važno. V Paragvaju, kjer je tako zvani jerbov čaj narodna pijača, so mislili do najnovejšega časa, da more seme jerbe vzkliti le tedaj, če je bilo prej v želodcu kakšnega fazana. Resnica je, da se trda lupina tega semena v fazanovem želodcu prej razkroji kakor v zemlji, kjer vzklije seme pogosto šele po mesecih. Toda kalitev jerbovega semena ni odvisna od fazanovega želodčnega soka. Poskusi so že to pokazali.

Da prenašajo ptice rastlinsko seme čisto le na kratke razdalje, je pokazal neki švedski raziskovalec, ki je opazoval sicer samo ptice pevke. Ugotovil je, da prenašajo drozgi seme jelše in brinja kvečjemu 200 do 300 m daleč, slavci pa komaj 12 m. Zelo marljivo širita seme borovnic gorski ščinkavec in snežni strnad. Še boljše usluge delajo rastlinam vodne in močvirne ptice, ki se na njih perutih in nogah naberejo pogosto znatne množine najrazličnejšega semena. Tudi jerebice raznašajo seme. Darwin je nekoč z noge neke jerebice ostrgal kepico zemlje in je našel v njej 100 semenskih zrn, izmed katerih je potem 82 vzkliklo.

Včasih pa more to ptičje raznašanje semen povzročiti tudi veliko škodo. Ko je holandsko-indijska družba za dišave v 17. stoletju monopolizirala moškatne orehe in dišavne klinčke, je dovolila pridelavo obeh rastlin samo na določenih otokih, drugod je pridelavo strogo prepovedala. Ni pa računala z golobi, ki so te oreške in klinčke zobali brez skrbi in prenašali seme na preovladane otoke, kjer so vzklikla seveda tako kakor drugod.

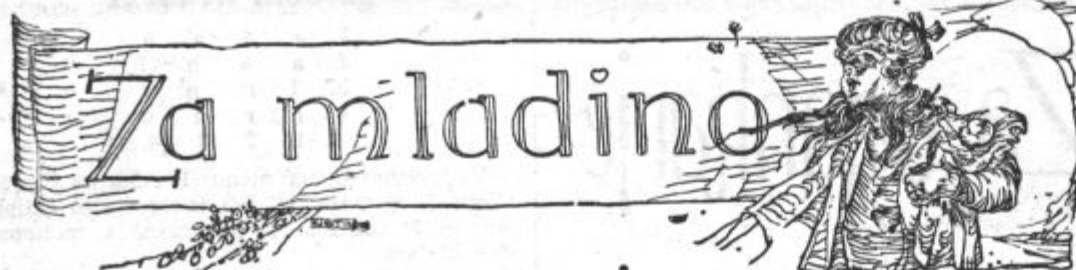
Poleg ptic tudi mravlje raznašajo seme, in sicer trose gob, katere uživajo.

Skrita slika

Samo tiste s črtami omejene prostorčke, ki imajo pike, lepo pobarvaj s svinčnikom, pa boš dobil neko podobo. Pazi, da ne boš šel s svinčnikom čez meje!

Kako je Janezek

šaljivo pripovedovanje potoval po svetu

Zunaj sneži. Dan je kratek, a noči so dolge. Ob večerih sedimo okoli peči in na peči, oče pa v zapečku in luščimo fižol. Vsi smo tihi, samo šumenje luščin se sliši.

»Oče, dajte nam kaj povedati«, se oglasi najstarejša hči Micika.

»Saj res, povejte, oče, kaj o roparjih ali o zakletem gradu,« smo prigovarjali še drugi.

Pa so oče malo zakašljali in rekli: »Če boste pridno luščili, pa bom povedal, kako sem nekoč potoval po hrvatskih krajih. Veste, otroci, tudi včasih je bilo marsikje slaba za kruhek. Pri nas ga nismo dosti poznali. Moj oče je res vsak dan hodil v rudnik na delo, ali kaj je to pomagalo, ko pa nas je bilo doma za tri pode mlatičev, pa ne pravih mlatičev, ampak mlatičev turščičnega močnika. Oče in mati sta bila v velikih skrbih, kako bi nas preživljala.

Pri stricu za čevljarškega učenca

Pa se nekega dne oglasi pri nas očetov brat Gašper, ki je bil čevljarški mojster. Rekel je očetu: »Ti France, toliko imaš otrok, a jaz potrebujem učenca, daj mi enega izmed fantov, ki je bolj brihtne glave.« Mislim, da bi tale Janezek bil zate. Glave je brihtne, samo razposajen je hudo, mu je odvrnil oče. »Nič ne de, saj imam kneftro zmerom pri rokah. No, Janezek, ali se greš k meni učiti za čevljarja?« Grem sem odgovoril in zadeva je bila v redu.

Tako sem delal že kakega pol leta pri mojstru. Bilo je neke sobote po kresu, ko je rekel mojster: »Janezek, do adventa tu ne bo dosti dela, zato bova šla v ponedeljek malo

po domovih šivat. Proti Hrvatski pojdeva, boš vsaj videl malo sveta. Pa tudi denarja bova precej zaslužila.«

Na vasi so se oglašali petelini. Na nebu so bledele zvezde. Pravkar je ena utrnila, ko sva zapustila domačo hišo in se napotila obložena s šili in kopiti po svetu.

»Mojster, kaj pomeni, če se zvezda utrne?«

»Da je nekdo umrl.«

Nisva bila še četrt ure od doma, ko nama je zajec preskočil pot. Mojster je naenkrat obstal.

»Kaj pa je?« ga vprašam.

»Kaj, ali nisi videl da nama je zajec preskočil pot?«

»Kaj pa to pomeni?«

»To pomeni nesrečo,« odgovori mojster.

»Eh, zajec je zajec,« rečem jaz. »beži sem, beži tja, kamor se mu pač bolje zdi. Zajec ničesar ne ve, kar naprej poidiva.«

Bilo je že kakih štirinaest dni potem, ko sva šla od doma. Lepega poletnega večera sva jo mahala počasi po samotni cesti naprej. Mesec je svetil, da se je videlo kakor podnevi. Nikjer ni bilo nobene hiše. Tudi nobenega človeka nisva videla. Cesta je držala skozi velik gozd, katerega ni hotelo biti ne konca ne kraja. Ura je morala biti že blizu polnoči.

Roparski napad v gozdu

Zdajci pa se pojavijo na levi in na desni strani med drevjem štiri moške postave, oborožene s puškami in noži in skočijo na cesto. »Denar ali smrt!« se je zadržal eden izmed razbojnikov.

Mojster je imel debelo gorjačo in je z njo lopnil najbližjega po glavi s tako silo, da se je na mah zgrudil na tla. V tem trenutku so ostali trije navalili nanj in kmalu so ga imeli na tleh. Noži so se zasvetikali v mesečni noči nad ubogim mojstrom. Se sem čul zadnjo besedo iz njegovih ust: »Janezek, beži!«

Sele zdaj sem se zavedel nevarnosti in jo ubral, kar so mi noge dale, naprej po cesti. Že sem bežal kako uro, ko sem v daljavi zagledal nekaj belega. Hvala Bogu, tam je cerkev, gotovo je tam tudi vas ali vsaj kaka hiša; glavno je, da pridem spet med poštene ljudi in iz tega groznega kraja, sem si mislil. Bolj ko sem se bližal cerkvi, bolj sem bil razočaran. Cerkev je bila neka podružnica, okrog cerkve je bilo pokopališče in cesta je držala mimo.

S strahom sem se ozrl na pokopališče. Med redkimi križi je stala orjaška človeška postava. Z roko mi je dala znamenje, naj grem k njej. Saj tobak kadi, sem si mislil, mrtvec ni, mrtveci ne kade. Z namenom, da ga povprašam, kako daleč je do bližnje vasi, stojim proti niemu.

Cerkvico so hoteli opliniti

Ko sem prišel do nje, sem spoznal, da mora biti to razbojnik. Bil je velikan in je imel velike brke, dolgo brado na glavi pa črno kučmo, za katero je bilo zataknieno fazanovo pero. Čez pleča mu je visela dvocevka, za pasom pa pištola in dolg nož.

»Kaj iščeš tako pozno tod?« me je vprašal velikan.

Ko sem mu vse natančno povedal, je rekel, naj gre miz njim. Povedel me je v cerkev, od koder je bilo čuti, kakor bi bil nekdo kopal. Ko sva prišla za cerkev, sem zagledal še dva, ki sta s krampoma kopala pri vratih pod pragom. Očitno je bilo, da bi tam radi vdrli v cerkev in jo izropali. Cerkev je stala na trdnem svetu, saj se je videlo, da oba roparska kopača nista imela mnogo uspeha. Izkopala sta le majhno luknjo, skozi katero bi ne mogel zlesti odrasel človek v notranjost. Zato mi je rekel »oglar!«. Ti fant zdaj pa zlezi skozi to luknjo v cerkev in nam daj ven moštranco in kelih. Tukaj imaš kramp, če ga boš kaj potreboval.«

»Ne v cerkev pa ne grem, ropati nisem navajen in tudi greh je,« sem rekel. Kakor

Po Steubnu

5

V ujetništvu med Indijanci

Mladinska povest o doživljajih dveh belopolnih otrok v indijanski vasi

Ko se je Gašper spet vzravnal in se je hotel vsteti na svoje prejšnje mesto, je spoznal prijazno zver. Bil je gorski lev. Gašper očka je nekoč že prinesel krzno take zveri z lova. Kako sta takrat z Lenko občudovala nenavadno, srebrnorjavo barvo krzna! Da, to je bil puma, gorski lev. Zdajci je okrenil svojo lepo glavo proti belemu mladeniču, vzravnal se je in sopihal vanj. Pri tem pokazal vse svoje zobe, tiste bodalasto ostre, nevarne zobe, ki jih premore ta velika roparska mačka. Ne, Gašper ni bil bojzljiv, vendar se je umaknil in se vsedel nekaj korakov stran ob ognju.

Tekumze je ljubeznivo zmerjal svojega gorskega leva, ki je v odgovor spet pomljal in predel. Zdajci se je zver položila na hrbet in se dala zgečkatj po trebuhu. Pri tem neprestano udarjala s prednima šapama rokah indijanskega mladeniča.

Tu je imel Gašper kaj občudovati. Nikoli si pač ni bil mislil, da je tako velika roparica lahko tako privodna in prijazna. Ali naenkrat se je puma brez pravega vzroka spet obrnil, se ostavil na noge, se zgrbil in pognal v krasnem skoku čez ogenj. Poletel je sklonjen proti izhodu šotora. Tam je še trenutek negibno obstal, potem pa se je neslišno odpravil na prosto.

Nekoliko pozneje je Gašper, zavrt v toplu precej čista krzna, že ležal nedaleč od Tekumzeja na pravem indijanskem ležišču. To vo so se mu vrstili v spominu doživljaji tega dne. Fant je bil srečen. Ti dva mu

Gorski lev je sopihal vanj

pripravil več tovarišev, kakor jih je bil kdajkoli imel. Zadnji dve leti se je mogel igrati le z deklicama, svojima sestrama. A zdaj?

Tu je bil prvi Dvojni orel, krepek dobrodušen fant, močan kakor medved, ki je v rokoborbi opravil z njim kakor s perescem. Temu se je bilo zaman protiviti. Potem Mali lovec, vitek, lokavo bliskajočih se oči. Zakaj le je bil tudi ta med Tekumzejevimi prijatelji. Mali lovec je bil pri vseh tekmovaljih vedno najslabši izmed Indijancev. Kako je bil srečen, ko je videl, da Gašper še toliko ne zdrži pod vodo kakor on. Potem Kiš-Kal..., ki ga imenujejo Mesečevega prijatelja, ta je pravcati dvojni tekumzejev, lep, pošten, odkritosrčen, iskren tovariš, na katerega se človek menda lahko zanese. Tako reč fino občuti vsak mladenič. Potem je tu še Leteči oblak, ki sledi Tekumzeju zvestih oči kakor pes. Potem Fant z drevesa, Volčji sin...

Tako hitro torej je bil Gašper sprejet v družino, v fantovsko družbo, ki ga je odkritosrčno sprejela. To je pa Gašper tudi že spoznal, da je ta družba sposobna prav vsake falotarije.

To noč je Gašper spal spet enkrat globoko in mirno. Sanjalo se mu je o gorskem levu, ki je njegov, samo njegov...

Nasledno jutro, že prav zarana, se je Gašper zbudil nenadno zmražen, da je kar šinil pokoncu izpod toplih krzen. Široko razprtih oči je ugledal Tekumzeja, ki je držal v rokah velik, zdaj že prazen vrč, iz katerega je bil Gašperja polil.

Šotor je bil na eni strani široko odprt,

hitro ne pojdeš, te na mestu ubijemo,' se je zadrhl poglavar.

Ni mi preostajalo drugo, kakor da sem ubogal. Z velikim trudom sem zlezal skozi luknjo v cerkev. V cerkvi je vladala grobna tišina. Pri velikem oltarju je medlo gorela večna luč. Sredi cerkve je stala majhna rakev, ob kateri sta goreli dve svečki. Zdaj, ko sem bil v cerkvi, sem za trdno obljubil, da ne bom ropal. Od zunaj sem čul: 'Daj hitro ven. Ako ne gre drugače, kar razbij!' Začel sem tolči s krampom po tleh, da bi razbojniki mislili, kako se trudim zanje.

'Ničesar ne morem dobiti,' sem jim odgovoril. Nato sem zaslišal šepetanje od zunaj. Stisnil sem se čisto k luknji.

'Nič ne bo s tem smrkavcem. Kmalu bo dan, ven ga pokličimo in mu odsekajmo glavo, da nas ne izda... Hej, fant, pridi ven!' me je poklical eden izmed razbojnikov.

Hitro sem skočil k rakvi, vzdignil pokrov, prijel mrliča, ga ponesel k luknji in porinil počasi skozi luknjo.

'Zk.' je priletela sekira in glava je odletela od telesa.

'Glej,' je dejal eden izmed razbojnikov, 'tako se je ustrašil, da mu še kri ne teče.'

Skril v čebelnem panju

Roparji so odšli. Ko sem ugotovil, da je bilo zunaj vse tiho, sem prijel mrtveca in ga z odsekano glavo ponesel nazaj v rakev, nato sem rakev pokrival in zlezal tiho na prosto. Ko sem se prepričal, da ni bilo žive duše več blizu, sem jo ubral urnih nog s pokopališča po planjavi.

Kmalu sem zaslišal za seboj cepetanje. Gotovo so morali opaziti, da sem ušel smrti. Bežal sem, bežal, a preganjanci so prihajali čedalje bliže. Kar sem zagledal pred seboj velik čebelnjak. Ko sem priteknel do njega, sem smuknil hitro vanj in se skrival v prazen panj.

Tedaj so pridrvili roparji. 'Tu notri mora biti,' je rekel eden. 'Zdaj nam ne uide.'

Iščejo sem in tja, ali mene ne najdejo. 'Vrag ga vzemi,' pravi drug, 'naj gre kamor hoče. Kaj nam pa kdo more! Zdaj, ko smo baš tu, vzemimo en panj čebel s seboj. Kateri bo najtežji, tistega vzemimo.'

In res so začeli tehtati, kateri je najtežji. 'Tale je najtežji,' je rekel poglavar, in že so me nesli proti gozdu, odkoder so bili prišli. Ob robu gozda postavijo panj na tla in se posvetujejo, kaj bi napravili. 'Kosilo je kuhano, ali pojdemo prej kositi ali pa prej

čebele zamorimo?' je menil eden izmed razbojnikov.

Po kratkem prerekanju so se odločili, da pojdejo najprej kositi in da bodo šele po kosilu zamorili čebele. Ko sem se prepričal, da za enkrat ni bilo nevarnosti, sem skočil iz panja in zbežal, kar so mi noge dale.

Na obzorju se je začelo svitati. Hvala Bogu, da je noč pri kraju, sem si mislil, podnevi menda ne bo tako nevarno. Solnce je že visoko visoko stalo, ko sem ves izmučen prišel v neko vasico. Ker sem bil že precej lačen, sem šel kar v prvo hišo prositi za kosček kruha. Gospodar in gospodinja sta bila zelo dobra. Takoj sta mi prinesla veliko skledo mleka in velik kos kruha.

'Ti si Slovenec, kaj iščeš tukaj?' sta me nato vprašala.

Ko sem jima vse povedal, je rekel gospodar: 'Ostani pri meni za pastirja. Plačo boš dobival vsak mesec.'

Res mi ni kazalo hoditi po svetu brez denarja. Sklenil sem, da ostanem, a da odidem spet naprej, ko si prislužim nekaj denarja.

'Dobro, jutri zjutraj pojdeš na oni hrib steljo kositi,' mi pokaže s prstom, danes pa se še odpočij, ker vem, da si truden.'

Ko se drugo jutro prebudim, zagledam, da je že svetlo. Hitro se oblečem, vzamem koso in jo urnih korakov uberem v hrib. Že sem na vrhu, ko nedaleč proč v gozdu zagledam ogenj. Gotovo so tudi ti ljudje prišli steljo kositi, pa so si zakurili, da se malo ogrejejo, sem si mislil. Zazdelo se mi je, da je bila že res rana ura. Stopim do onih tam, sem si rekel, da bom zvedel za čas.

Med cigani

Ko pridem že blizu ognja, zagledam, da so sami cigani. Tudi oni me opazijo. Že hočem zbežati, ko me pokliče star cigan, ki je baš z velikimi železnimi vilicami izvlekel velik kos mesa iz velikega kotla: 'Fant, poidi sem, boš jedel.'

Ko pridem blizu, me vpraša, kaj delam tako zgodaj v gozdu. Ko mu povem, da sem prišel steljo kositi in da bi rad vedel, koliko je ura.

'Ej, fantič, zgođen si, ura še ni štiri. Na, jej,' mi reče in mi odreže velik kos mesa. Tudi ciganom je narezal velike kose, ki so kaj hitro izginili v njih želodec. Imeli so tudi sod vina in so meso pridno zamakali. Juhe niso jedli, so jo kar po tleh zlili.

Postajali so čedalje živahnejši. Kmalu se je oglašila godba, začel se je ples. Tudi me-

ni so ponujali vina, pa ga nisem maral. Čisto sem pozabil na košnjo, tako sem se zagledal v to tako pisano družbo.

Zdajci pa poglavar dvigne roko v znamenje, da hoče nekaj povedati. Godba utihne, ples preneha. Kaj je povedal poglavar, ne vem, ker ne razumem ciganskega jezika. Le toliko vem, da jim je povedal nekaj lepega, nekaj imenitnega, ker so se vsi smejali in ploskali z rokami.

Spet je zaigrala godba, spet so se zavrteli pari. Neki cigan pa je vzel kladivo in zbil tri obroče s soda. Nato je odstranil dno od soda, sod prevrnil in vino razlil po tleh. Oh, kaka škoda, sem si mislil, vino po tleh, juho po tleh. Več nisem imel časa za premišljanje, ker so me zgrabile štiri roke, dvignile od tal in me potlačile v sod. Dno nazaj, obroč nazaj in bil sem v sodu. Vse moje prošnje, naj me izpustijo, so bile zaman. Pobrali so šila in kopita ter krohotaže odšli.

Nekaj časa je okrog mene vladala tišina, ali ne dolgo, kmalu so prišli volki in lisice, ki so zavohali razmetane dobrate. Kmalu sem zaslišal glasno drobljenje kosti. Vse kaj se je okrog mene dogajalo, sem opazoval skozi veho. Velik kosmat volk se je sukal okrog soda in baš je bil njegov košati rep pri vehi. Hitro sem potisnil roko ven in zgrabil volka za rep. Volk je skočil, sod pa se je prevrnil, zvalil v dolino, priletel v debelo bukev in se razbil. Bil sem rešen.

V gozd se nisem upal več, zato sem jo ubral kar domov. Ko sem gospodarju povedal, kaj se mi je pripetilo, se je zasmejal in me opozril, da ne smem tako zgodaj v gozd, ker je baše dosti roparjev in ciganov v okolici.

'Ne, tukaj ne ostanem za ves svet,' rečem gospodarju. 'Jaz poidem naprej.'

Gospodinja mi prinese velik kos kruha in slanine, gospodar pa mi podari nekaj denarja za pot, da ne bi čisto suh potoval. Lebo se jima zahvalim, se poslovim in grem.

Od zapada je začel pihati veter in prinašati črne oblake s seboj. Vse je kazalo, da se bo vreme spremenilo, da bo dež. Spet me je noč uela na samotni dolgočasni cesti. Skrbelo me je, kje bom prenočeval. Strah me je bilo pred rokovnjači in zverino.

Kako se ga je znebila nezaupna gostilničarka

Ze sem hotel splezati na velik hrast, ki je rasel ob cesti, ko sem skozi drevje zagledal luč. Hvala Bogu, tam je gotovo hiša tam

zgodno solnce je sijalo tudi v posledne koticke, v šotoru je bilo naenkrat močno svetlo.

Gašperju ni bilo treba dolgo pomišljati, kje zdaj prebiva. Razen o gorskem levu se mu je bilo namreč to noč sanjalo tudi o Tekumzeju in njegovih prijateljih, o šotoru in tekmovalnih preteklega dne. Planil je pokoncu, hotel se je vreči na Tekumzeja, toda ta se je že izmaknil in nasmejan pobegnil. Ga-

šper je hotel za njim, toda noga se mu je nekje zapletla, spotaknil se je, in ko se je siednič sprostil in zbežal na prosto, je bil Tekumze že bogve kje. Med šotori je mrgolelo otrok vsakovrstne velikosti in vsi so na vso moč tekli v isto smer, kamor je videl Gašper teči Tekumzejeve dolge krake. Med šotori sta zveneli veselo smejanje in vpitje. Tudi Gašper je tekel, kar je le mogel, pre-

prinil se je v ospredje, gruča mlajših je kmalu ostala za njim. Spoznal je, kako ga zasmehujejo, čul je v diru besede: 'Brzonožec teče kakor stara baba!' — 'Brzonožec ni našel iz postelje.' — 'Brzonožec je moral biti z vodo poln.' — 'Brzonožec je zaspane, ki ni čul, kako smo ga budili...' Poslednja opomba je zbudila gromko odobravanje in že je vse naokrog zvenel novi vzdevek: 'Prostor, zdaj prihaja brzi zaspane!' — 'Vrzite se na zemljo pred glavarjem brzih zaspanetov!' — 'Brzi zaspane si je zaslužil pep v tekmi zaspanetov.'

Vse tako so opazke in pikre zbadljivke kar šumele Gašperju okrog glave. Toda Gašper

je kriknil: »Le čakajte, pobiči!« Tako je že večkrat čul svojega očeta. Zdajci je z vso silo pritisnil za Tekumzejem. Bila sta že daleč izven vasi, razprostiralo se je svobodno polje tja proti reki. Tu je bilo dovolj prostora, tu sta se tekača bolj sprostita. Gašper ni bil več oviran in je pospešil tek.

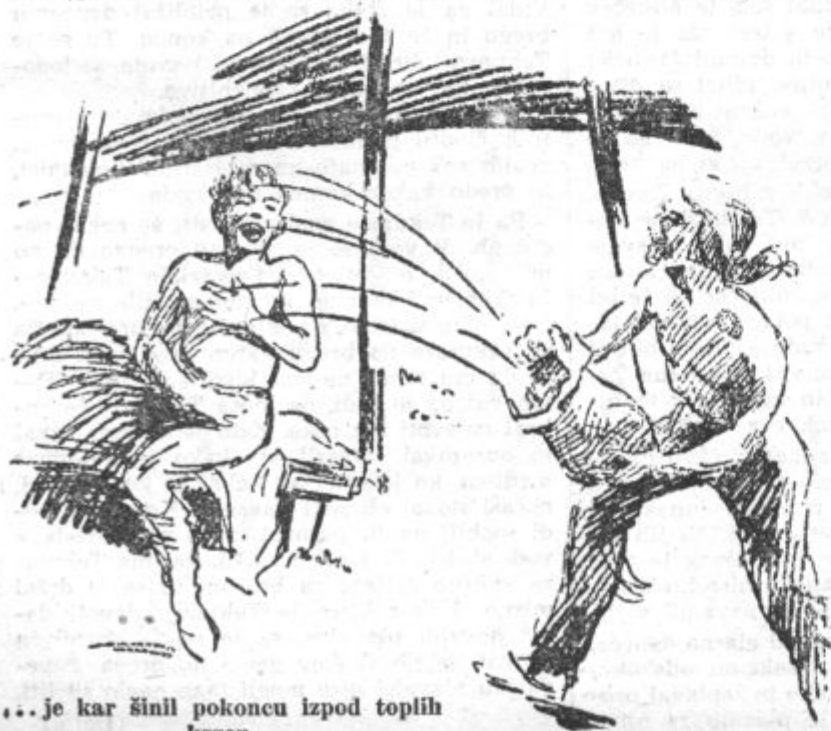
Že je bil v spredni skupini, v kateri je bil Mali lovec kakor navadno posledni; ta je s pihal srdito in zakričal je za Gašperjem, ki pa v prehitovanju ni razumel njegovih besed. Daleč spredaj je tekel Tekumze in poleg njega je brez truda drsel njegov puma. Volčji sin je imel s seboj dva volčiča, ki sta ga lajaje obskakovala in ga ovirala pri teku. Pred Fantom s drevesa je tekel lisjak, docela dorasel lisjak, katerega je fant držal na vrvi, sicer bi mu jo bil gladko pobrisal.

Zdajci so bili ob reki na prav tistem mestu kakor včeraj. Pravkar je Gašper prehitel Tekumzeja. Ko je ta pogledal Brzonožca, se je pripravil k skoku v vodo. Gašper je hitro pomislil: »Le počakajte, pobiči, vam že pokažem!« Tisti trenutek je že skočil, plosknil in je čul, že v skoku, da se mu Tekumze hrupno posmehuje. V odskoku samem je videl, da je Tekumze ostal na bregu.

Ko se je Gašper spet pojavil nad vodo, je bilo ploskanje na levi in desni strani, pa tudi za njim v vodi. Stena nad reko je bila polna indijanskih fantičev. Skokoma so se dvigali, razširjali noge in roke, bilo jih je videti kakor žabe na begu pred štokljo.

Posledni je srdito pritulil Mali lovec kakor ustreljen z neba. Sikal je od jeze tako je delal sleherno jutro.

Gašper je videl, kako se gruča mladeni-

... je kar šinil pokoncu izpod toplih krzen

kom poprosil za prenočišče, sem si mislil. Ko sem prišel blizu sem zagledal samotno krčmo.

Gospodinja, mlada, lepa, je pravkar v kuhinji domivala posodo, ko sem vstopil, želeč ji dober večer.

'Bog dai! Kaj bo dobrega!'

Povedal sem ji kako je z menoj in jo prosil za prenočišče.

'Lahko ostaneš,' je rekla vesela Menda, 'je moje pripovedovanje ugajalo. Vidiš, čisto sama sem tukaj prostora je dovolj,' je nadaljevala. 'Malo potrpi, takoj ti pokažem sobo.'

Ura je bila baš deset, ko me je vedla po stopnicah v prvo nadstropje. Tu je soba, tu postelja, sleci se leži spat in se odpočij. Tudi jaz pridem takoj samo moram še spodaj zakleniti,' je rekla.

'Napoj sem zaspal, ko je prišla gospodinja v sobo. Čuj ali že spiš?' me je ogovorila.

'Ne še.'

'Ali bi bil tako dober in bi mi šel pomagat perilo spraviti? Razobešeno imam zunaj na hodniku, a je začel dež rositi.'

Hitro skočim s postelje in grem z njo na hodnik. Baš se stegnem čez ograjo, da bi začel pobirati perilo z vrvi, ko me gospodinja prime zadaj za noge in prevrne čez ograjo. Priletel sem z glavo naprej na dvorišče. K sreči sem priletel na gnoj, sicer bi si bil gotovo polomil vse kosti. Gospodinja je stala na hodniku in se smejala.

'Kaj pa naj to pomeni?' sem jo vprašal.

'Kar hitro se mi izgubi, odkoder si prišel, sicer pokličem hlapca in ti jih bo še nekaj nadeval po erbi.'

Skrozi okno je zlezl v tujo hišo

'Ni mi kazalo drugo, kakor da sem jo odkuril. Zalosten in truden sem se napotil kar v spodni obleki sredi noči naprej. Droban dež je rosil z neba. Zebsti me je začelo, kajti bil sem do kože moker.'

Več kakor eno uro sem že taval po cesti, ko sem dospel do neke nizke lesene kmečke hiše. Dolgo sem trkal na vežna vrata, nihče se ni oglasil. Potrkal sem na okno, spet nič. Šel sem na drugo okno, trkal, klical, a nihče se ni oglasil. Potrkal sem na tretje okno, in to okno se je samo odprlo, kajti bilo je samo priprto. Iz sobe je udarila toplota. Čudno je to, sem si mislil, tukaj gotovo prebivajo ljudje, ker je soba zakurjena, čeprav se nihče ne oglesi.

Ne pomišljam dolgo, temveč kar zlezem skrozi okno v sobo. V sobi je tema, v temi tipljem naprej in dotipljem kmečko peč. Urno zlezem nanjo, se vležem in kmalu trdno zaspim.

Ponoči pa me je prebudil nekakšen ropot. Prišla sta gospodar in gospodinja domov. Prižgala sta majhno svetilko, ki je medlo razsvetljevala sobo. Iz njunega razgovora sem razbral, da sta prišla z neke svatbe, kajti bila sta dobro razpoložena in gospodinja je iz velike cule, ki sta jo prinesla s seboj, zložila na mizo velike kose potice, mesa in drugih dobrin. Mož se je medtem slekel in hotel iti spat.

'Veselo je bilo, kaj ne, žena?' se oglasi mož. Radoveden sem, koliko sva zapravila. Pri teh besedah izvleče iz žepa veliko denarico, jo položi na mizo in začne šteti denar. Iz stropa ob peči so viseli trije kaveljni, v katere sta bila zataknjena dva lesena droga, na katerih se je sušilo perilo, tako da me nihče ni mogel opaziti, da sem bil na peči. Nič več nisem mogel strpeti. Denar, meso, potica so mi rojili po glavi. Nalahno sem pokleknil na peči in se z rokami oprijel droga, drog pa se je izmuznil iz kaveljna. Z velikim truščem sem se zvalil na tla.

Gospodar in gospodinja sta se tako strešila, da sta oba zbežala iz hiše. Hitro sem oblekel gospodarjevo obleko, se obul in vzél z mize meso in potico ter zbežal iz hiše.

Svetnika je nadomeščal

Noč me je dala, noč me je vzela. Zdaj sem imel živeža za nekaj časa. Potoval sem spet naprej. Denarja mi je čisto zmanjkalo, jedila so pošla, do doma pa je bila tako dolga pot. Nekega dne sem prišel v neko precej veliko vas, ki je imela tudi župno cerkev. Blizu cerkve sem zagledal na neki hiši tablo, katere napis je pričal, da biva v hiši čevljar.

Kaj, si mislim, če bi šel tu vprašat za delo? Morda potrebuje mojster kakega pomočnika? Nisem se motil, mojster me je z veseljem sprejel v delo.

Bilo je že kakih štirinajst dni potem na soboto, ko je mežnar, star in okoren, čistil ondoto cerkev, kajti drugi dan bi moralo biti žegnanje na čast farnemu patronu sv. Antonu. Ko je mežnar z omelom ometal tega starega, preperelega svetnika, ga je po nepredvidnosti butnil, in sv. Anton je padel na tla ter se razbil. Mežnar je prestrašen hitel k župniku in mu povedal, kaj se je zgodilo.

'Joj, kaj pa bo zdaj?' je zazdihnil župnik. 'Jutri bo žegnanje, svetnika pa ne bo.'

'Iz tega mučnega položaja pa ga je rešil mežnar. 'Poslušajte, gospod župnik,' je rekel, 'v vasi pri čevljarju je neki pomočnik, ki je čisto podoben našemu patronu. Kaj če bi njega jutri postavil na njegovo mesto? Nihče ne bo opazil, da ni prav svetnik.'

'Oh, Nace, bolj ko so nerodne tvoje tace, bolj je zbrigtana tvoja buča. Kar hitro mi skoči po onega pomočnika, da si ga ogledam, ali je res kaj podoben našemu patronu.'

Nekaj minut za tem sem že stal pred župnikom, ki me je ogledoval od vseh strani. Očitno sem mu ugajal, ker se je zmerom smehljaj in mi kimal. 'Torej mežnar ti je že vse povedal o nesreči, ki nas je doletela in zakaj sem te dal poklicati?'

'Vse mi je znano,' mu odgovorim.

'Dobro, dva stotaka dobiš takoj na roko, ako prideš jutri stat na oltar namesto našega patrona, in to samo med sv. mašo. Samo eno dobro uro se lepo, mirno zadrži.'

Dva stotaka na uro, si mislim, sta lep zaslužek. In udarila sva. Ko me je še natančneje poučil o zadržanju, sem se od njega poslovil.

Drugo jutro sem bil že zarana v zakristiji, kjer me je čakal mežnar. Hitro me je napravil, kakor se spodobi, namazal me je po licu z medom, da sem bil bolj rumen, in me je postavil na oltar. Zvonovi so glasno pritrkovali, ljudje so v trumah prihajali v cerkev. Kmalu je bila cerkev nabito polna.

Začela se je sv. maša. Gospod na prižnici so baš pripovedovali vernikom neko zgodbo o sv. Antonu, ko sem bil jaz v zelo mučnem položaju. Nadležne muhe, ki so stalno silile v mene, sem se še nekako odganjal s pihanjem, vsaj od ust. Prileteli pa so trije seršeni. Ves v strahu sem skočil z oltarja dol in iz cerkve ven. Tekel sem naravnost domov. Tam sem se urno oblekel v svojo obleko in zbežal iz vasi. Ko so šli ljudje od maše, sem bil že daleč iz vasi. Zdaj sem se za trdno odločil, da poidem naravnost domov.

Iz topa izstreljen v domačo vas

Drugi dan me je zanesla pot na veliko planjavo, kjer so se urili vojaki. Ko sem šel mimo topništva, me je ustavil neki oficir.

'Kam greš, fant? Od kod si?'

'Iz št. Ruperta,' sem odgovoril.

'Narednik, pošlji tega dečka v št. Rupert,' je rekel oficir.

čev rime v vodi proti levi strani tja, kjer je bil breg komaj dva metra visoko nad vodo. Plaval je z njimi. In tedaj je videl, da Tekumze vedno zre navzgor proti bregu in njegov puma dosledno z njim. Puma je režal, kakor bi se smehljaj. In že je sledil drugi del predstave. Sele zdaj so počasi sopihajoče prihitevali mlajši fantiči, oni po osem, sedem in šest let. Vrgli so se kakor večji fantiči brez pridržka v vodo. Kdor pa se le trenutek obotavljal, ga je Tekumze krepko udaril po zadnici ali pa ga je puma rahlo udaril s šapo.

Slednič so pricapljali štiriletni fantiči na breg. V vodi so s krikom in vikom plavali večji fantiči, poganjali so se kakor tjujni v živalskem vrtu, čakajoči, da jim kdo vrže kako ribo ali kako drugo poslastico.

Vsi so se ozirali proti bregu, copotali so v

... zgrabil ga je za roko in nogo

velikem polkrogu in gledali v Tekumzeja. Ta je zdajci popadel enega izmed najmlajših na bregu, zgrabil ga je za roko in nogo, poklical je Mesečevega prijateljčka in že je neobgljeni prilikavček sfrčal v krepkem zalučaju z brega v reko. Gašper je kar belo pogledal in se zgrozil, a naenkrat se je tudi otresel strahu. Čul je namreč, kako je pobič zadovoljno zakikirikal kakor zgodni petelin, potem je pokukal spet iz vode, malo pocapljal in se spet potopil. Zdaj šele je Mesečev prijateljček opravil svoje s tem, da je brž priskočil, segel pod vodo in dvignil fantička kvišku. Fantič je zadovoljno pihal in pljuval in se glasno hihital. Se enkrat ga je Mesečev prijatelj potisnil v vodo, nato ga je kot njegov zaščitnik ponese varno na breg.

A že je copnil drugi pobič z brega v vodo. Potem jih je kar deževalo. Tekumze je poklical zdaj to, zdaj ono ime, solil je svoje vzklike z raznimi pripombami in metal pobiče drugega za drugim k onim, ki jih je bil klical po imenu. Vsakega pobiča je vrgel tako, da je s svojo ljubko zadnjo platjo butnil ob vodo. Gašper je brž opazil, kako zna Tekumze previdno ravnati in kako je z manjšimi mnogo obzirnejši kakor z večjimi.

Naposled so pristopili nekateri čisto majčkeni, ki jih je že prevzelo malo častihlepja in so se tudi že hoteli pokazati junake. Z njimi je bil Tekumze previdnejši. Ni jih tako odločno metal v vodo in Gašper je tudi lahko videl, da teh najmanjših niso hudo potapljali, zgolj toliko, da so se navadili vode.

Naposled je Tekumze zavpil glasno doneče, zbrzel je spet tjakaj k visokemu odskoku, pognal se je vrtoglavo v reko in zaplaval proti drugemu bregu. Vse je plavalo za njim.

Gašperju je kazalo, da bi bilo treba Tekumzeja nekoliko potapljati. Vsa mladež v vodi se je vrgla kričeče za svojim vodnikom in Gašper je vneto sodeloval. Naenkrat mu je Mali lovec prečkal smer, in ko se ga je Gašper hotel naglo rešiti, se je Mesečev prijateljček vrgel naravnost predenj. Ali je to storil nalašč? je pomislil Gašper. Kazalo je pač tako. Vsekakor je bil Gašper tolikanj zadržan, da Tekumzeja ni mogel več dohiteti. Videl ga je, kako se je približal drugemu bregu in že tudi stopil na kopno. Tu se je Tekumze obrnil in je sprejel svoje zasledovalce, kar se le da zasmehljivo.

'Aha, to ste mi tiste ribe, ki imajo plavuti k životu prirasle! Znameniti plavalci, ki svojih rok ne znajo uporabljati. Tekmovalci, ki gredo kakor kamen pod vodo.'

Pa je Tekumze znal zabrusiti še nekaj podobnih. V vodi se je otročad preganjala po mili volji in vpajoče odgovarjala Tekumzeju, kar in kakor je le komu padlo na um. Gašper je spoznal, da je način te igre tak, da je Tekumze na bregu varen pred vsakomur in da mu nihče ne sme slediti na breg. Domneval pa je tudi, da mora Tekumze še enkrat splavati čez reko. Zato je Gašper čakal in oprezoval. Opazil je, kako je Tekumze medtem, ko je zmerjal, kakor bi cunje trgal, počasi stopal ob reki navzgor. Kopalci v vodi so bili na to pozorni in so mu seveda v vodi sledili. Gašper je slutil, da ima Tekumze kakšno zvijačo za bregom in se je držal mirno. Kakor hitro je Tekumze dovolj daleč dovil plavalce, se je naglo obrnil in zdiral dolgih skokov nazaj do brega. Seveda mu plavalci niso mogli tako naglo slediti.

(Dalje)

Zgrabila sta me dva vojaka in me potisnila v topovsko cev, pogledala na zemljevid, kako daleč je do St. Ruperta, nato nekaj naravnala in me izstrelila.

Grozno mi je zahreščalo po ušesih, kakor bi se razklala visoka gora na dvoje in se zrušila v brezno. Baš je na Veseli gori zvo-

nilo poldne, ko sem priletel po zraku v prelepi šentrupertski kraj.

Tako so končali oče svoje pripovedovanje s pripomnjo, da nam ni treba prav vsega verjeti, kar so nam povedali. Obljubili so nam nato, da še bodo kaj podobnega pripovedovali, če bomo pridni. **Aleksander**

Povratek . . .

Čez trideset let se je vrnil. Iztrgal se je v tujini iz zemlje, v katero se je bil zakopal mlad in jo kljuval vsa ta dolga leta kakor črv v temnih rovih. In zdaj je prišel, truden in upognjen ter je poljubil svojo rodno zemljo.

Večer je bil. Mrak je rasel vse više in više iz doline, nebo je prižigalo svoje luči, na griču je zaklenkalo. Starec Andrej je obstal, se plaho ozrl, pokleknil in poljubil domačo grudo. Pod gričem so si iz oken koč pomežiknile luči, v dalji je zaklopotalo mlinsko kolo, na vasi je zalajal pes nad njim.

Starec Andrej se je zaprl vase in se nagnil na brezo, ki je zatrepetala pred njim kakor v strahu. Trideset let! Domača gruda je že pozabila nanj, a Andrej je ni mogel pozabiti! Bolj in bolj je vstajala sredi tujine pred njim; videl jo je v temnem rovu, jo videl med kolesjem sikajočih strojev. Od povsod ga je klicala, dokler ni zavezal mošnje z denarjem, ki ga je bila zvalila v tujino, in odšel... Zdaj je doma in v njem je veselje davne mladosti, ki mu ga je dala domača zemlja.

Andrej strmi, njegove oči so pribite v nečem daljnem, v nečem nebeško lepem... In tedaj je prišlo k njemu mlado dekle. Andrej je vztrepetal. Njene oči so se zajedle vanj, kakor bi ga bile že dolgo iskale po svetu, pa so ga našle zdaj, prav zdaj, ko je prišel nazaj v domačo vas.

»Kdo si, dekle?« se je zdrznil Andrej in pogledal dekletu prav do dna oči. Ni mu

odgovorila. Sladko se mu je nasmejala in v smehu zajokala. Andrej je umolknil. Tam na dnu njenih oči je videl zapisane besede, a razbrati jih ni mogel. Pogladil jo je z okornimi rokami in tedaj so njene oči plaho odplule vse naokrog po njegovi rojstni vasi, od hiše do hiše, od jablane do jablane in se naposled spet zatekle v starca Andreja.

»Andrej,« je zašepetala in solza ji je padla na zemljo.

»Ti me poznaš?« se je začudil Andrej. »Povej, kdo si! Kaj ne vidiš, da si prišla k človeku, ki ima do kosti razorano čelo? Poglej,« pokazal ji je žuljave roke, »te niso zate, dekle! Povej, kdo si in čigava si, ko si tako lepa!«

Sklonila se je k njemu, se ga oklenila z belimi rokami in mu pošepetala: »Tvoja sem, kaj me ne poznaš?«

Vsesal se je v njene oči, bile so nebeško lepe, vendar... »Ne poznam te,« je rekel, »od kdaj si moja?«

»Že davno,« je dejala in ga še tesneje privila k sebi. »Tvoja sem bila, ko si še bosopet tekal tu okoli in se igral po teh tratah, ki si jih pozneje prodal za tuj denar v svetu. Prodal si mater, prodal si svoj rojstni kraj, vse si prodal in si šel po denar v tujino, ker si mislil, da ti ga rodna zemlja ne more dati... In zdaj stojiš tu kakor odpadel cvet...«

»Dekle!« je zasadil vanjo Andrej svoje grčave roke, ona pa mu je še naprej naštevala grehe kakor izpovednik.

»Tujec si med tujci. Včasih te je poznalo vsako drevo, poznala te je vsaka bilka, ko si stopil nanjo, danes pa si sam, nepoznan in zapuščen. Zmerom sem bila pri tebi; smejala in jokala sem se s teboj, ti pa, o Andrej, me nisi hotel nikoli poznati. Dolgo sem te iskala in zdaj sem te našla otožnega in ti si našel v boli mene...«

»A kaj hočeš od mene?«

»Ničesar, Andrej. Samo da sem te videla in da si videl ti mene, samo to sem hotela in zdaj...« Hotela je zbežati, pa ni mogla. Andrej jo je prijel s koščenimi rokami in čba sta se razjokala... Nad njima je trepetala breza. Mladenka je zatisnila oči, Andrej pa je odprl srce na stežaj in je prosil, da se mu ne zapre nikoli več... Potem se mu je izvila in zbežala: »Zbogom!«

»Ne! Ne smeš oditi! Prelepa si...!« je stegoval starec Andrej roke po njej, ona pa je bežala proč.

»Stoj! Ostani tu! Povej, kdo si!«

V dalji se je obrnila sredi meglice: »Jaz sem...«

»Kdo?« je kriknil starec Andrej, ona pa je bežala čez vrtove rodne vasi. Tedaj je iztrgal Andrej iz prsi še zadnji krik. »Mladost, moja mladost si ti!« je kriknil za njo, da so zaječali lesovi v gozdu, ona pa je bila že daleč. Ni ga več čula in Andrej se je v tem spoznanju razjokal. Zgrabil je mošnjo tujega denarja in ga vrzel ob tla: »Preklet bodi! Zaradi tebe sem zavrgel najsvetejše, zavrgel sem svojo mater in svojo rodno grudo!«

V rodni vasi je nad tujcem Andrejem zalajal pes, ker ga ni poznal... **A M**

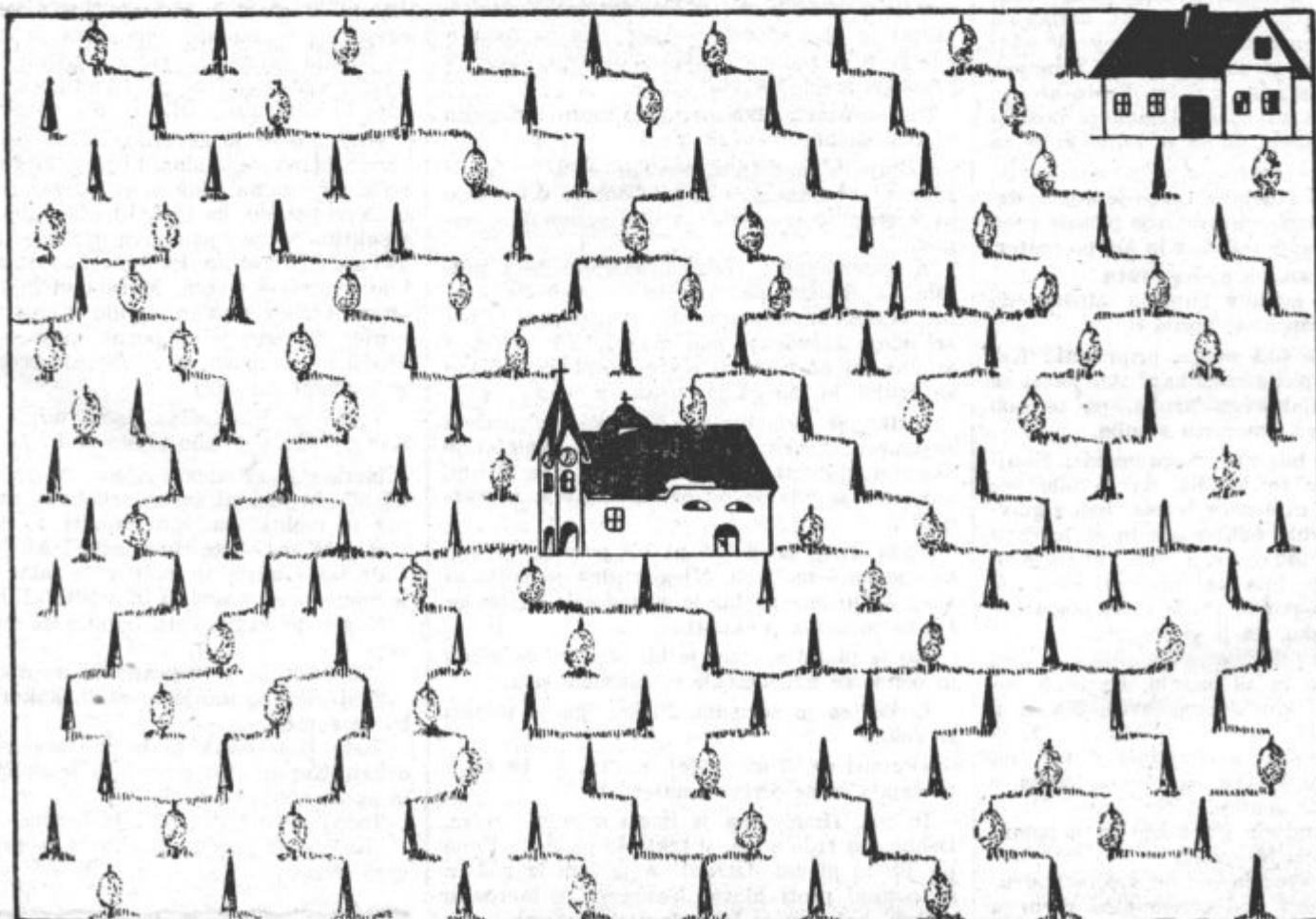
PRI CESTNEM DELU

Miha: »Ubog! Gašper je tako kratkoviden, da se bo čisto zgaral.«

Boltežar: »Kakšno zvezo pa ima kratkovidnost z garanjem?«

Miha: »Gašper ne vidi, kdaj ga delovodja opazuje, pa zato neprestano dela.«

Kod drži pot od hišice do cerkvice

Na praznik sv. Treh kraljev je bila v podružnični cerkvi grmovske župnije maša. Pot do cerkvice drži skozi gozd, ki je poln stez in ograj. Mihec, čigar dom je na tej sliki narisana, je šel k maši. Kako je hodil, da je prišel do cerkvenih vrat, ne da bi bil preskočil kakšno ograjo ali se zadela za drevo? Poiščite pot! V olajšanje vam novemo, da vas pot precejšen ovinek.

M. A.

Presebična materina ljubezen

3

Povest

»Nobene besede več, mati! Liziki delate krivico in pravkar ste jo še udarili. Ni prav, kar delate, mati!«

»Torej, zdaj pa še ti!« je siknil nov plamen sovraštva iz Hmeljačke zdaj proti sinu. »Torej je tudi tebe podpihnila O le imejta se, ne bom vama v napotje. Še danes se izselim v spodni konec hiše. Hmeljačka se bo umeknila kočarski pritepenki O. Še dovolj ti je bo, še želel si boš matere nazaj.«

In visoko vzravnana in ponosna je zapustila sobo.

Kačurka, ki je tudi še hotela nekaj reči, kajti zdaj je tudi v njej vrelo, ni več utegnila, ker je bila Hmeljačka duri že trdno zaloputnila za seboj. Zato je žalostno sklenila grčave prste in vzdihnila: »Torej tako je pri vas!«

Nihče ji ni odgovoril. Lizika je sedela na klopi ob peči in skrivala svoj razsolzen obraz v predpasnik. Tone pa je stal nepremično in zrl skozi okno. Ni se okrenil niti takrat, ko je Kačurka še žalostneje dejala:

»Pa zbogom! Žal mi je zares, da sem bila prišla!«

To je bil nekako prvi spor pri Hmeljakovih, a pozneje jih je sledilo še več. Hmeljačka se je sicer umaknila v spodni konec hiše in Lizika je dobila zdaj vso pravico ob ognjišču — toda za to, da je zbudila zdaj tega zdaj onega, ki ga je baš srečala, za to je bila Hmeljačka še vedno dovolj blizu.

Tone je bil od one nedelje, ko se je mati preselila v svoje prostore, vse bolj molčeč in včasih se je zgodilo, da je bil do take mere zamišljen, da ni odgovarjal na Lizikina vprašanja, ki mu jih je stavila. Bolelo jo je. A tolažila se je. Saj je bil vendar še vedno dober z njo. Da je bil mrk in nedostopen, je bilo pač pripisovati njegovemu razmerju do matere, s katero sta imela zdaj večkrat nastope. Če se je Tone zavzel za Liziko, ga je potem bolel prepir tako zelo, da ni mogel biti prijazen niti z ženo in je pozneje nehote iztresal svoje slabo razpoloženje nad njo.

Pomladi je Lizika zanosila. Bil je čas saditve krompirja. Povsod je bilo toliko dela, da so ga pridne roke komaj zmogle. Lizika pa je tako težko prenašala svoje stanje. V kleti je imela gostaçice, ki so prerezovale krompir. Tone je poslal pastirčka s polja. Treba je bilo zapeljati nov voz na njivo. Lizika je poslala v klet še deklo, sama pa se je lotila kuhe za obilno družino.

A njej je bilo tako slabo, da se je komaj držala na nogah. Črna omotica ji je plesala pred očmi. Potem pa se je odločila in šla po mater.

Rahlo je potrkala na njena vrata.

»Ko bi stopili malo v kuhinjo. Mislim, da ne bom mogla pripraviti kosila.«

»Kaj, kosila ne boš mogla pripraviti? Kaj pa ti je? Te je pičila osa, kaj? Ali pa si se preobjedla Hmeljakovega kruha, pa te boli želodec?« je stara sovražno siknila.

Zadni čas se je bila močno spremenila. Shujšala in postarala se je bila, da ni bilo več spoznati njenega zajetnega telesa. Jedi z glavne mize je navadno odklanjala in si je rajši na malem štedilniku v svoji sobi kuhala svoje. Tudi kadar je bila kaj malega bolna, je odklanjala vsako pomoč in je rajši poslala v vas po tujo žensko, da ji je stregla.

Danes pa je po dolgem času prišla k njej osovražena snaha in jo prosila, da bi ji pomagala pripraviti kosilo za delavce, češ da ji je slabo...

»Slabo?« se je čudila Hmeljačka tej na kmetih nenavadni besedi in se zagledala v rumenobleđi obraz snahin.

A potem je vendarle šla z njo in ji pomagala pri pripravljanju kosila.

Ko pa je bila zvedela, da je snaha v drugem stanu, da nosi pod srcem plod njenega sina, njene lastne krvi, jo je še bolj začrtela. Ni bilo skoraj dneva, da je ne bi srečala in pobodla z besedo, ki je dala Liziki potem še ves dan misliti in jo je grizla v sredino srca.

Zadni čas se je Hmeljačka, videvši sinov ponos in veselje, lotila tudi njega in ga skušala podpihniti zoper ženo. Vendar ji je le malokdaj uspelo.

Le ko je Lizika rodila mrtvo deklico, je za nekaj časa znova dobila oblast nad njim in Tone se je nehote vprašal: »Ali je mogoče, da niti otroka ne bo dobil od nje... Mati meni, da mu ni zmožna vdahniti življenja. Take vrste ženska je, ki nikoli pravilno ne donosijo.«

Lizika pa je tiho jokala v postelji.

»Le stara mati mu je vpihnila življenje. V mojih prsih je bila seveda sama žalost...« je govorila Tonetu, ko se je sklanjal nad njo.

Po tem dogodku pa se je razmerje pri Hmeljakovih na videz nekoliko ublažilo. Hmeljačka je postala za spoznanje prijaznejša do snaha. Toda, dočim se je Liziki včeraj zdelo, da si je osvojila njeno srce in je bilo skoraj videti, kakor da je dobila stara čustvo usmiljenja do nje, je bilo prihodnje spet spoznati, kakor da je bilo njeno upanje preuranjeno in da ji je Hmeljačka nenaklonjena kakor prvi dan. Bilo je, kakor bi se bil plamen sovraštva potajal, da bi se prihodnjič pognal s podvojeno silo na dan.

To se je zgodilo ono jutro, ko je dobil Tone iz mesta pismo, v katerem ga je odvetnik opominjal na pravilno odmerjanje preživitvene materi. Pravilno odmerjanje prežitka? Tone je ostrmel. Kdo bi mu tu mogel kaj očitati? Njemu, ki je dajal svoji materi vselaj še več, kakor je mogla porabiti in kakor je bilo v pismu zapisano... Natanko je izpolnjeval sinovske dolžnosti še več, ljubil je svojo mater slej kakor prej. Njemu naj bi predpisovali tuji ljudje, kaj sme in česa ne sme?

To je bilo za Tonetov ponos preveč. Kri mu je vzvalovila po žilah. Razburjeno je zmečkal listino in šel k materi.

»Kdo vas je nahujskal, da delate take nemumnosti?« je bila slišala Lizika, ki je bila videla moža razburjenega odhajati mimo kuhinje.

Potem je bilo slišati odgovarjanje starke, kateri je glas spočetka skoraj pel od zmago-slavlja, a je pozneje spričo silovitega »svovega grmenja padal vse bolj.

Tako hrumeti Lizika svojega moža še živ dan ni bila slišala.

»Življenje uničujete meni in sebi... vzdirate mi družino...« je bilo slišati v kuhinjo in besede so udarjale na dan jezno in v naglici.

A potem spet: »Zdaj pričenjate še z zadnim... Vlačiti nas hočete po sodišču, kjer naj bi stali in se sramovali, svet pa naj bi pasel svoje začudenje nad menoj, češ: pogledjte si sina, ki ne privošači materi drobtine od kosa kruha, ki mu ga je stisnila v roke...«

Lizika je prisluhnila. Nekoliko je pričela razumevati, zakaj se mož razburja. Vendar je sklenila vplivati pomirjevalno na obe strani, kakor si je bila že od nekdanj stavila v dolžnost.

Toda Tone še dolgo ni bil povedal vsega, kar je imel na srcu. Njegov glas je postajal zdaj že hripav in bil je v zagonu, da se ga Lizika ni upala prekiniti.

Ko je planil v vežo, je bil bled ko še nikoli in oči so se mu bleščale v blaznem siju.

Lizika se je zdrznila. Plašno ga je prišla za rokav.

»Pomiri se, Tone! Glej, materi je že žal!« je dejala in se ozrla v mater.

In res, Hmeljačka je imela v očeh solze. Drobne in trde so se ji trkljale po licih. Tone pa jih ni gledal. Iztrgal se je ženi iz rok in se pognal proti hlevu. Napregel je konja in se tak, kakršen je bil, odpeljal v mesto.

Potem so sledili trenutki čakanja. Trenutki, ki stopnjujejo notranjo napetost do največjega nemira.

Lizika si je dala opraviti v kuhinji.

»Preveč razburjen je bil šel zdoma in peljal se je z novim konjem, katerega še ni bil niti preizkusil.« Zaskrbelo jo je.

Hmeljačka pa je želela v svoji sobici in si ni pripravila niti kosila.

»Naredil si bo kaj...« je ugibala prestrašeno. »Odvihral je kakor pijan konj...«

Ključila se je v eno samo gubo in strmela skozi okno tja ven preko dvorišča, kjer so brskale Lizikine kokoši in iskale črvov v razmočeni zemlji. Videti je bilo, kakor bi se bila popolnoma zatopila v to opazovanje kokoši, v resnici pa je mislila... Napeto je prisluškovala glasu, ki se je budil v njeni notranjosti. In prišla je do zaključka, da je bila Tonetu zadni čas vse kaj drugega kakor dobra mati. Sovražila ga je, ker ga je ljubila in ker je morala trgati ta predmet svoje ljubezni na dvoje in ga deliti z ono... Da, njeno ubogo, sebično srce je bilo preveč navezano nanj in ni moglo prenesti, da bi delil Tone svojo ljubezen še komu drugemu kakor samo njej. Vendar je morala vsak dan znova gledati, kako je ljubil svojo ženo. Zato je trpela in sovražila. Zanikavala je ljubezen, ki je z bolečino silla na dan in jo neprestano prekrivala z nepristnim plamenom sovraštva.

Bilo je pač res. Njena sebična ljubezen je sovražila, ker je preveč ljubila. In davi je bila videla sina razboljenega, ko je preboleval v navalu notranje žalosti, ki mu jo je bila prizadejala s tem svojim zadnim dejanjem. Lastnega sina je bila po krivici obtožila pred svetom...

Hmeljačko je po dolgem času zbolelo srce. Prav v srcu je občutila kes nad tem, kar je bila storila, notri v srcu je kljuval strah, da si ne bi Tone česa naredil.

»Obvaruj ga, sveta Božja pomočnica, in mi odpusti mojo zlobo. Vse bom popravila, le da mi privedeš sina zdravega nazaj.«

Zunaj se je gubilo popoldne v večer, a Hmeljačka je še zmerom molila. Molila je goreče, kakor že dolgo ne. Pri tem pa je z napetostjo prisluškovala glasovom tam zunaj, kjer so hodili ljudje. Toda nič ni bilo. Nobenega zvoka ni bilo, ki bi ji bil znan kakor oni, ki bi ji mogel naznaniti prihod njenega sina. A zunaj je ležala že trda tema.

Potem je slišala Liziko, ko je govorila hlapcu: »Čudno je, da gospodarja še ni nazaj.«

Tedaj je Hmeljačka začutila potrebo, da bi šla ven k snahi in ji zaupala svoj strah. Ona edina je poznala sina, ona edina je vedela, kaj se je bilo danes prelomilo v njem. Le ona je mogla slutiti, da se je Tonetu kaj pripetilo, zato bi bila rada Liziki o tem govorila.

Nenadno se je začutila dolžno pred njo — pred ženo svojega sina, ki jo je bila tolikrat po krivici žalila. Bila bi ji morala reči posebno lepo besedo, da bi se ji zdelo prava v tem trenutku, ko je njeno srce prešinjal žar toplega materinstva in ljubezni do vsega, kar je bilo v zvezi s sinom. Morala bi bila hiteti in objeti Liziko, dokler je bilo njeno srce stalo v njej. Nemara je bil ponos, ki ji je še vedno branil in jo zadrževal... Strah za sina pa se je grmadil vse bolj.

Tedaj je Hmeljačka našla novo odločitev. Kar naenkrat je bilo prišlo nad njo.

Morala je za sinom. Njena kri je bila, ki je klicala, in ona ni smela sedeti tu prekrižanih rok in moliti. Ja, zgolj moliti... Ali je bilo v njej še kaj stare Hmeljačke? Ali je bila postala od samega sovraštva že tako bolna, da je znala le še posedati in moliti? Nikakor!

Naglo je vrgla ruto okoli pleč in planila ven.

»Zaprezite!« je zapovedala na dvorišču.

Zastrmeli so vanjo in stali, kakor bi je ne bili razumeli.

Toda Hmeljačka ni znala zapovedovati v drugo. Ker je niso poslušali, je skočila v hlev in snela konja od jaslji.

Tedaj je že tudi prihitela Lizika.

»Kaj se je vendar zgodilo?« je prestrašena vpraševala.

(Dalje)

Poravnajte naročnino!!!

Novice

* Kralj in Cesar si je ogledal bolniški vlak za vzhodno bojišče. Nedavno zjutraj si je Velikanstvo Kralj in Cesar ogledal prvi bolniški vlak, ki je namenjen na rusko bojišče.

* Naš italijanski tečaj. Za tokrat ponovite stare vaje. Ponavljanje je jedro pri učenju jezika.

* Rojstni dan Nj. Vel. Kraljice in Cesarice. Dne 8. t. m. je bil ob rojstnem dnevu Nj. Vel. Kraljice in Cesarice opravljen v cerkvi Sudio in Rimu svečan Te Deum, katerega so se udeležili Piemontski princ in Spoletski vojvoda in civilna in vojaška hiša Nj. Vel. Kralja in Cesarja in dvor Nj. Vel. Kraljice in Cesarice.

* Nagrada za rojstvo dvojčkov. Iz Ducejevega sklada je Visoki komisar podelil zakonca Karlovšku Francu in Vidi iz Šmarjete, okraj Novo mesto, nagrado v znesku 600 lir o priliki rojstva dvojčkov.

* Nova starostna meja v Italijanskem delavskem pokojninskem zavarovanju. Z nedavno izvedeno preosnovno je bilo odrejeno, da si z začetkom letošnjega leta pridobi vsak delavec pravico do pokojnine že z dopolnjenimi 62 leti (prej 65), delavka pa s 57 (prej 65). S tem je bil storjen nov korak k starostni meji, ki bo uvedena 1. 1944. in ki bo znašala za delavce 60 let in za delavke 55.

* Ljubljana ima okoli 20 kavarn. Če bi vprašali kakega Ljubljančana iz središča mesta, koliko imamo v Ljubljani kavarn, bi jih naštel sedem. Če bi po svojem spominu brskal malo natančneje, bi jih naštel morda devet do deset. Spomnil bi se namreč še Bežigrada in taborskega okraja, ki imata prav tako vsak po eno kavarno. V resnici pa ima Ljubljana 20 kavarn. Seveda so nekatere med njimi precej neznatne.

* Pomembna starinska najdba na rimskih tleh. Pri razkopavanju neke starodavne stavbe v Rimu so našli dragoceno vazo, ki bo prinesla precej luči v sporno vprašanje o predzgodovinski naseljenosti kraja, kjer stoji danes mogočno mesto Rim. Na vazi je napis, sestavljen iz 17 črk. Starinoslovci domnevajo, da gre za pisavo, kakršno so poznali nekdanji Etruski. Če je ta domneva pravilna, potem pomeni izkopana stara vaza prvo etrursko najdbo na rimskih tleh.

* Smrt priljubljene žene. Na praznik Treh kraljev so v Zagorju ob Savi pokopali ob številni udeležbi zagorskega občinstva priljubljeno go. Rozalijo Juvanovo. Pokojna je bila iz znane Vozlove rodbine v Šmartnem pri Litiji, živela pa je preko 20 let v Zagorju, kjer je bil njen mož Franjo Juvan uslužben pri rudniku. Vzorno je skrbel za svojo številno družino, saj je vzgojila šest sinov in tri hčerke. Do jeseni je bila zdrava in dopolnila je 56. leto. Ko pa je začasno izgubila moža in sina, ji je začelo pešati srce in te dni jo je na sprehodu zadela kap. Za blago mamico žalujejo sinovi in hčerke in mnogi sorodniki. Naj bo vzorni ženi in materi ohranjen blag spomin, preostanim naše iskreno sožalje!

* Prijava premoženja državljanov Zedinjenih držav. Ko so Zedinjene države stopile v vojno z Italijo, so začeli veljati za premoženje ameriških državljanov isti zakoni kakor za državljane drugih sovražnih držav. Zaradi tega je bil v rimskem uradnem listu objavljen zakonski ukaz, ki pravi, da pridejo pod sekvester vsa imetja v Italiji, ki so bila last državljanov Zedinjenih držav. Kdor je bil takšno imetje prijavil že prej, mu ga ni treba prijavljati ponovno, pač pa mora v roku 20 dni prijaviti to premoženje vsakdo, kdor tega ni storil že lansko leto.

* Trebnje bo oddajalo dnevno 500 litrov mleka. 500 litrov mleka mora po najnovejši odredbi »Prevoda« oddati občina Trebnje dnevno Prehranjevalnemu zavodu v Ljubljani. Ta količina mleka bo vsak dan oddana mle-

karni v St. Lovrencu, ki ga bo potem skupno z mlekom še ostalih občin odpravljala v Ljubljano.

* Odlikovanje. S Hitlerjevo kolajno je bila odlikovana za zasluge pri ureditvi preselitve Nemcev iz Ljubljanske pokrajine tajnica ljubljanskega Kulturbunda ga. Heda Arkova por. Kraljeva.

* Razpuščena občinska uprava. Z odlokom 9. t. m. je Visoki komisar razpustil občinsko upravo občine št. Rupert in imenoval za izrednega komisarja g. Josipa Mausarja, bivšega župana te občine.

* Najdaljša žična železnica na svetu je v Italiji. Malokdo ve, da premore Italija najdaljšo žično železnico na svetu. Je to 7688 metrov dolga proga, ki drži od San Rema na vrh gore Bignone.

* Železničar se je smrtno ponesrečil. Nedavno je pomagal na novomeški glavni postaji pri sklopljenju vagonov 49-letni premikač Franc Vidic iz Cegelnice pri Novem mestu. Po nesreči je prišel med odbijače lokomotive in prvega vagona, ki so mu stisnili prsni koš. Tovariši so ponesrečenca takoj prenesli v bolnišnico v Kandlji, kjer je kljub zdravniški pomoči izdihnil. Smrt vestnega uslužbenca je zbudila splošno sočutje. Blag mu spomin!

* Najdaljše ljubezensko pismo. Najdaljše zaljubljeno pismo v vsej zgodovini človeštva je bilo baje napisano sredi štirinajstega stoletja na dvoru angleške kraljice Elizabete. Napisal ga je neki dvorjan in ga naslovil na neko Elizabetino dvorjanico. Pismo je obsegalo celih 400 strani. Pisec v njem ni pisal o ničemer drugem kakor le o svoji veliki ljubezni do tiste dvorjanice. Pri tem pa je treba poudariti, da v tistih časih še niso poznali pisalnih strojev in je tisti dvorjan svoje pismo moral od začetka do kraja napisati z roko.

* Po japonski veri izvirajo Japonci od boga. Pri nas je stiskanje roke splošna oblika pozdravljanja. Na Japonskem se pa ljudje ne pozdravljajo tako, temveč se klanjajo božanstvu. Zakaj pozdravljajo Japonci človeka kakor boga? Po stari japonski veri izvirajo vsi Japonci od boga. Skratka Japoncu je vsak človek sveto bitje, ki se spet lahko razvije v božanstvo.

Iz Trsta in Gorice

Nov urnik zatemitve. Za Goriško in Tržaško pokrajino je odrejeno, da veljajo od 12. januarja dalje predpisi o zatemitvi od 19. do 7.30.

Delo goriškega Zelenega križa. Delo, ki ga pri nas vrše mestni reševalci, opravlja v Gorici Društvo Zelenega križa. Po podatkih, ki so bili te dni objavljeni, je to društvo s svojimi reševalnimi avtomobili prepeljalo lani 5969 bolnikov. Avtomobili so pri tem prevozili pot, dolgo nad 100.000 km. Ker pa so prevozi čedalje pogostejši, je društvo sklenilo kupiti nov reševalni avtomobil tipa Fiat.

Nova maša na Premu. Nedavno nedeljo je na Premu bral novo mašo domačin g. Pavel Mršnik. Veliko število ljudi je prišlo k tej slovesnosti. Prihitelo je tudi mnogo duhovnikov.

Smrt stare plemke. V Trstu je umrla ga. Marija Šivčeva pl. Šivichofen. Pokojnica je bila dobra mati in je skrbno vzgojila svoje otroke. Blag ji spomin!

Za večje pridelovanje sladkorne pese. Ministrstvo za kmetijstvo je nedavno objavilo navodila za izboljšanje pridelovanja ohih pridelkov, ki služijo prehrani in dajejo sirovine industriji. Med pomladnimi posevki je posvečena posebna pozornost pridelovanju sladkorne pese. Sladkorna pesa ne da samo dragocenega živila sladkorja, temveč služi tudi za pridobivanje odličnega goriva. ki

se s pridom uporablja zlasti za pogon letalskih motorjev.

Burja je porušila zid. Huda burja, ki je razsajala zadne dni, je v Šempasu porušila zid na poslopju kmečkega posestnika Alberta Špacapana. Zid je padel na hlev njegovega soseda Josipa Špacapana in mu pokvaril streho.

Smrtna nesreča pri delu. Katarina Urdikova, 53letna kmečka posestnica iz Kostanjevice, je delala na polju in postala žrtev hude nesreče, pri kateri je dobila možganski pretres. Prepeljali so jo v bolnico, kjer je po kratkem trpljenju umrla.

Iz Gorenjske

Nemški optanti iz Ljubljane v Kranju. Prejšnji teden so prispeli na nemško ozemlje prvi prevozi nemških optantov iz Ljubljane. Pozdravil jih je okrožni vodja Kuss iz Kranja, kjer so jim postregli s kosilom. Nagovoril jih je tudi zastopnik državnega propagandnega urada Petschauer in jih opozoril na njihove dolžnosti.

Trzin je priključen Mengšu. Trzinska občina je priključena mengeški in ima v novem občinskem svetu sedem zastopnikov.

Nova imena. Razen krajev so zdaj preimenovali še najvažnejše vrhove v Karavankah. Tako se po novem imenuje Golica Kahlkogel, Razoru bodo odslej dejali Rosenkogel, Stol se imenuje Hochstuhl.

Kuharski tečaj v Motniku. Kamniški prehranjevalni urad je priredil v Motniku pri Kamniku prvi kuharski tečaj, ki je bil te dni zaključen. Tečaj je bil v prostorih bivšega župnišča. 20 kmečkih deklet je obiskovalo tečaj štiri tedne. To je bil prvi tečaj takšne vrste v kamniškem okraju.

S sankami v smrt. Ko se je nedavno sankal posestnik Anton Švab z Javornika, je tako nesrečno padel, da je za poškodbami kmalu umrl.

Iz Spodnje Štajerske

Kmetijske zadruge spremenjene v rajfajzovke. Na Spodnjem Štajerskem so bile že mnoge kmetijske zadruge preurejene na nemški način. V 28 krajih že poslujejo nemške rajfajzovke. Pri tej preosnovi so sodelovale tudi viničarske in blagovne zadruge.

Prve civilne poroke pri Kungoti in Svečini. V Kungoti so imeli nedavno prvi dve civilni poroki. Poročila sta se hlapec Ivan Hrastnik z Alojzijo Žiškovo in čevljarški pomočnik Ivan Pivec s Franciško Kolmaničovo. Poročil ju je župan Franc Vavpotič. V Svečini so se pa civilno poročili trgovec in gostilničar Rudolf Fras z Marijo Ferkovo in hlapec Matija Trunkel z Alojzijo Rožičevo. Poročil jih je župan Rudolf Petz.

Zlata poroka. Hans Schniderschitsch (Znideršič) in njegova žena Jožefina, po rodu Srebetova iz Brežic, lastnika lekarnice »Pri zlatem angelu« v Gradcu, sta te dni praznovala zlato poroko. Schniderschitsch je bil v stari Avstriji brežiški župan. Nemški listi ga slavijo kot prvoboritelja za nemštvo na Spodnjem Štajerskem.

V Dravogradu sta bila ustanovljena pevski zbor in diletantski oder, ki si bosta prizadevala oživiti stare šege in navade, kakor poroča nemško časopisje.

Domovinska zveza v ptujskem okraju. V ptujskem okraju je 29 krajevnih skupin Domovinske zveze (Heimatbunda). V istem okraju je bilo prirejeno tudi več vzgojnih tečajev. Izšlo je bilo 120 delovodij, prirejeno je bilo 42 večjih in 172 manjših zborovanj.

Iz Hrvatske

Smrt polkovnika Gigliolija v Zagrebu. Te dni je v Zagrebu umrl italijanski polkovnik Mario Giglioli, član italijanskega vojaškega odposlanstva na Hrvatskem. Pokojnik je bil odlikovan s savojskim križem, z dvema srebrnima in z eno bronasto kolajno.

Nova hrvatska radijska oddajna postaja. Prve dni letošnjega leta so se v Banji Luki mudili hrvatski radijski strokovnjaki in iskali primeren kraj za postavitve nove radijske oddajne postaje. Nova hrvatska radijska postaja v Banji Luki bo relejna in bo s svojim delom

v glavnem povezana z zagrebško radijsko postajo, skromen del programa pa bo oddajala tudi samostojno.

Smrt uglednega hrvatskega književnika. Kakor poročajo hrvatski listi, je umrl v Trogiru znani hrvatski književnik don Antun Saso, rojen l. 1853. Rajnki je bil profesor. Ko je stopil v pokoj, pa je bil imenovan za kanonika.

Vrhovno državno sodišče v Banji Luki. Iz državnopoličnih razlogov sta bili ukinjeni obe višji sodišči v Zagrebu in Sarajevu. Namesto njih je bilo ustanovljeno vrhovno državno sodišče v Banji Luki. Obenem bo preosnovano vrhovno državno tožilstvo. Dozdajšnji višji sodišči v Zagrebu in Sarajevu prenehali delovati 15. februarja, vrhovno državno sodišče v Banji Luki pa začne poslovati 1. marca.

Volnene izdelke nabirajo tudi na Hrvatskem. Po nemškem zgledu je odredilo ministarstvo za domobranstvo tudi po Hrvatski nabiranje za hrvatske prostovoljce na vzhodnem bojišču. Nabiranje obsega prav iste predmete kakor v Nemčiji: volneno spodnje perilo, rokavice, nogavice, kučme in ostale volnene izdelke.

V Zemunu je nov župan. Dozdajšnji zemunski župan Stefan Seifert je odstopil, ker prevzema pomembno mesto v vodstvu nemške narodnostne skupine. Za novega župana je s poveljnikovo naredbo imenovan dr. Hans Moser, veletrgovec z vinom, ki je tudi Nemeec.

Mrti se je sam udeležil pogrebnice pojedine. V neki hrvatski vasi je umrla kmetica in položili so jo v sobi na mrtvaški oder. Po stari navadi so jo prišli sosedje kropiti. Nenadno je odprla oči in zahtevala kave. Kmalu si je toliko opomogla, da se je udeležila z domačimi in sosedji pogrebne pojedine, ki pa seveda ni bila več pogrebna. Jedli in pili so ves dan in vso noč. Ko se je pa kmetica poslavljala od gostov, se je nenadno zgrudila na tla in zares umrla.

Proti zlorabam živilskih nakaznic. Ker so v hrvatski državi ugotovili večje zlorabe z živilskimi in oblačilnimi nakaznicami, so delovno območje naglih sodišč razširili tako, da spadajo zdaj pod njihovo sodstvo tudi vsi prestopki proti zakoniti uporabi živilskih in oblačilnih nakaznic.

Iz Srbije

Obvezno delo v Srbiji. Srbska vlada generala Nedića je na predlog notranjega ministra Milana Acimovića izdala posebno uredbu o obveznem delu in o omejitvi svobodne zaposlitve. Po tej novi uredbi lahko notranji minister pozove na obvezno delo vse državljane od 17. do 45. leta starosti ne glede na to, ali so v času poziva zaposleni ali nezaposleni. Vsi, ki se pozivu ne bodo odzvali, bodo najstrože kaznovani. Obvezno delo ne bo smelo v Srbiji trajati dalje kakor šest mesecev, vpoklicani obvezni delavci pa bodo ves čas svoje zaposlitve prejemali plačo kakor drugi delavci. Ista uredba tudi določa, da nekatera važnejša srbska podjetja odslej brez privoljenja ministrstva ne bodo več smela odpuščati delavce, odnosno nastavljalci nove.

Nov grob. V Ražnju živi 29 rojakov. Med nje posega smrt s kruto roko. Nedavno je po hudem trpljenju izdihnila svojo blago dušo ga. Suzana Kranjčeva, soproga bivšega vradnika Mestne hranilnice. Po rodu Goričanka je bila kremenitega značaja. V takem duhu vzgojila tudi svoje otroke. Blag ji bodi spomin!

Splošna prepoved zabavnih iger v Srbiji. Zupani posameznih srbskih mest so najstrože prepovedali kvartanje in kockanje v kavarnah in drugih javnih zabaviščih. Zgledu teh mest je zdaj sledila tudi srbska vlada generala Nedića, ki je za vse srbsko državno področje prepovedala kvartanje, domino, biljard in druge zabavne igre v gostinskih obratih. Kazni za prekrške so hude.

GLAVNO VPRAŠANJE

Zora: »Ta gospod je pa res nesramen, da neprestano lazi za nama.«

Vera: »Da, da, če bi vsaj vedeli, za katero izmed naju se zanima...«

Glavni dobitek

Pred hišo, v kateri stanujem, se je ustavil avtomobil. Izstopil je starejši gospod, pogledal okna tretjega nadstropja, kjer bivam jaz, in potem odhitel v vežo. Kmalu nato je zabrnal zvonec na mostovžu mojega stanovanja.

Prihitela je služkinja in odprla vrata. Pojavil se je oni stari gospod in vprašal po meni.

»Menda vendar niste zastopnik kakšne zavarovalnice, kajti naš gospod je že zdavnaj zavarovan in ukazal mi je vse take gospode kar odsloviti.« je drzno rekla služabnica.

Gospod se je nasmehnil:

»Vi pač dobro znate presoditi človeški obraz. Le javite me, zavarovalnica nima z mojim posetom nikakega opravka. Pač pa moram govoriti osebnostno z gospodom. Gre za važno reč.« je dejal obiskovalec.

Ker sem stal baš pri oknu, ko je obstal avto pred hišo, sem pač takoj spoznal, da je moj obiskovalec kak višji uradnik. Sam sem prihitel k vratom in ukazal dekli, naj odide, a svojega gosta sem odvedel v sobo.

Predstavil se mi je. Bil je upokojen oficir, ki ga nisem poznal. Radoveden sem bil, kaj mi bo povedal.

Povabil sem ga, naj sede in čakal, da mi razodene, zakaj me je obiskal.

Pogled njegovih mirnih sivih oči je trenutek počival na meni, potem me je na mah vprašal:

»Oprostite, ali ste zdravi, imate morda hudo srčno napako ali kako drugo notranjo bolezen?«

»O, zdrav sem kakor divji kozel na planini.« sem odvrnil in se čudil temu vprašanju.

»Potem pa kar k zadevi.« je dejal gospod in mi povedal, da zastopa bogato banko, pri kateri sem kupil srečko. Srečka je bila res srečka, kajti srečo je prinesla, zadel sem glavni milijonski dobitek.

Zazdela se mi je, da se suče strop nad menoj, od samega presenečenja sem se kar vsedel.

Kmalu sem se umiril, se zahvalil obiskovalcu in ga povabil, naj ostane in izpije z menoj kozarec vina. Pozvonil sem dekli Marički, pa je ni bilo od nikoder. Sam sem šel po steklenico in kozarec ter gospodu postregel. Uradnik se je kmalu poslovil in ostal sem sam.

Začel sem delati načrte za bodočnost. Ni me strpelo doma, šel sem v kavarno. V sobici, kjer sem običajno sedel, me je sprejel šum mojih vsakdanjih znanecv. Vsi so se stiskali okoli mene in mi čestitali.

»Hudiča, saj sem komaj sam izvedel za to reč, kako morete vi vedeti?« sem se čudil.

Pa je pokazal eden večerni list, kjer je stalo z debelimi črkami natisnato moje ime. Vrag vzemi vse novinarje, sem zavpil in jezen sedel k mizi.

Naročil sem nekaj steklenic vina, da se povesele tudi moji znanci. Zdajci je vse utihnilo. Pred menoj se je pojavil stari kavarinar, za njim pa njegovi uslužbenci. Prijazna natakarka Fifica je stala s šopkom rož pri moji mizi in se zapeljivo smehljala.

Pograbil sem denarnico in vrgel natakarkem nekaj stotakov in odhitel na prosto.

Doma sem imel še zadne božjake, menda okoli tri stotake. Sklenil sem vzeti tisti denar in se odpeljati za dva dni od doma.

Prišel sem domov in ostrmel. Povsod okoli hiše so se gomilili ljudje. Vprašal sem nekoga, kaj se je zgodilo.

»Ali ne veste? Tukaj vendar stanuje gospod, ki je zadel glavni dobitek. Vsi smo mu prišli čestitat, da bi se tudi nas spomnil v svoji sreči.« je govoril vprašanec in me sumljivo ogledoval. Urno sem jo pobrisal, in z vrtni strani stopil v hišo in vzel svoje zadne novce.

Peljal sem se nekaj postaj iz Ljubljane. Obstal sem v neki prijazni vasi ter se odpravil v domačo gostilno.

Prihitela je debelušna gostilničarka in mi postregla s kozarcem kislega cvička, ki sem

ga kar za ušesi čutil. Potem je obstala pri oknu in globoko vzdihnila. Nekaj časa je zrla na cesto, se spet okrenila ter rekla:

»Hudo je danes na svetu. Nekaterniki imajo pa vendar svojo srečo. Moj mož ima prijatelja iz šolskih let, ki je baš danes zadel glavni dobitek.«

Zastala mi je sapa. »Kje pa je tisti prijatelj?« sem radovedno vprašal.

»O, v Ljubljani je nekje uradnik. Mož ga je že šel danes obiskat. Midva imava trgovinsko prakso, prijatelj pa denar, morda postane najin družabnik. Moj mož ima široko-potezne načrte. Kmalu pride drugi vlak, ki bo pripeljal tudi mojega Janeza, komaj čakam, da izvem, kako je opravil. Da, da, tako je vedno: če ima človek skušnjo, nima denarja, če ima denar, je pa brez pravih skušenj!«

Poznal sem lahkomišelnega gostilničarja, a vedel nisem, da je zdaj v tem kraju. Mislil sem si: »Da, da, vidva imata skušnjo, jaz pa denar. Če se pa vama pridružim, bom kmalu imel tudi jaz skušnjo, a denar bo ostal vama.« Urno sem plačal svoj zapitek in se vrnil nazaj v mesto.

Komaj sem stopil v sobo, sem takoj utrujen legel počivat. Na mah me je vzdramil ropot. Odprl sem oči. Od vseh strani sem začul vpitje in prerivanje. Na stopnicah je klel gospodar, da mu bodo ljudje popolnoma pokvarili stopnice, pred vrtni se je jezila dekla. Še trenutek in že je množica planila mimo dekle naravnost v mojo sobo.

Kaj naj storim? Odprl sem okno, da bi poklical stražnika.

»Čestitamo, čestitamo!« sem čul kričanje od vseh strani. Ljudje so čedalje bolj pritiskali k meni. Qbupan sem se ozrl skozi okno in se nagnil naprej, kajti stražnika ni bilo nikjer. Tedaj me je divji val sunil kvilku in odletel sem na ulico.

»Kako pa, da danes tako nemirno spiš?« me je vprašala žena, ko je čula, da sem se prevrnil iz postelje. Pusti zvečer branje časopisov, zato si pa tako nemiren!«

Spomnil sem se glavnega dobitka in odkimal z glavo. Nimam ga, kajti tudi srečke nimam in vse sem samo sanjal.

Melhijor Mirkuca

× **Dva tedna ni užival drugega ko čaj.** Ameriški zdravnik Noal je hotel znanstveno ugotoviti kako dolgo človek lahko zdrži, če strada. Poskus je naredil s samim seboj. Celih 14 dni ni zaužil ničesar drugega kakor po dve skledici čaja dnevno. Bil pa je pri tem pod strogim nadzorstvom nekega svojega tovariša zdravnika. Noal je svojo lastno preizkušnjo odlično prestal. V teh štirinajstih dneh stradanja pa ni ves čas samo ležal, temveč je redno vsak dan pol ure delal telesne vaje, da se je pošteno utrudil. Najmučnejši so bili zanj prvi trije dnevi stradanja, potem se je čisto navadil in se izredno dobro počutil. V štirinajstih dneh se je njegova sposobnost za telesna dela zmanjšala približno za četrtno. V prvem tednu so bile njegove mišice še prav tako močne kakor prej. Telesna moč se torej ni prav nič zmanjšala, pač pa možnost, da bi to moč uporabil ni bila več tolikšna. Mož je izgubil med tem časom na svoji teži skoro 10 kilogramov.

× **Že četrtrič se je poročila z istim moškim.** V Budimpešti se je že četrtrič omožila neka žena. To naposled samo po sebi ne bi bilo nič čudnega. Toda v tem primeru se je ista Budimpeštanka četrtrič omožila z istim moškim. Kmalu po prvi poroki sta zakonca spoznala, da se njuna značaja ne skladata, in sta se zato tudi ločila. Kmalu pa se je ljubezen znova oglasila v njunih srcih in ločenca sta se spet vzela. Poznejše sta se spet sprla in prišlo je do druge ločitve, ki sta ji sledili tretja poroka in še tretja ločitev. Zdaj poročajo, da sta se ta dva Budimpeštanka, ki se imata res čudno rada, poročila že četrtrič, in sicer s trdnim sklepom, da se nikdar več ne ločita.

Govorica se izredno naglo razširi

Preračunari so to natančno dokazali. Vzemi- mo primer. Ob polnoči se je nekje izvršil umor. Zločin je videla le ena oseba, ki v prvi četrtini ure dogodek sporoči dvema drugima osebama. Vsak izmed teh dveh pove novico dvema no- vima osebama v naslednji četrtini ure, in obe novi osebi povesta dogodek spet dvema dru- gima osebama v naslednji četrti ure.

Kar neverjetno se zdi, da bi na ta način prišla govorica v zelo kratkem času na uho vsemu človeštvu. Vsi ljudje na zemlji bi nam- reč že ob osmih zjutraj isti dan izvedeli za zločin.

Ce preračunaš, boš dognal, da v sedmih in polovici ure preleti govorica 2000 milijonov ljudi, torej nekako toliko, kolikor je zemlja- nov po svetu.

Pri širjenju govorice pa ima najvažnejšo vlogo zadna četrt ure, v tem primeru torej od 7.15 do 7.30, kajti prav ob 7.15 bi izvedelo šele 1000 milijonov ljudi, to je polovica člo- veštva. Širjenje rase v zadni četrti ure tako naglo, da v teh poslednjih petnajstih minutah izve novico o umoru prav toliko ljudi, kolikor v sedmih urah in četrti skupaj.

Seveda pa so ovire za širjenje govorice dr- žavne meje in morje.

Od 1. 1911. je hodil domov in prišel šele te dni

Zgodba železničarja Wiljema Wetsona, ki so ga nekoč njegovi služboodajalci zelo ce- nili zavoljo natančnosti, je nenavadna. Spo- ročajo jo iz Buenos Airesa.

Januarja 1. 1911 je stopil strojevodja Wet- son na novo lokomotivo, ki bi jo moral po- peljati v Texas, a se ni vrnil več. Ob slove- su je dejal svoji ženi in obema hčerama: »Na svidenje v nekaj dneh!« Vrnil pa se je šele nedavno z belo brado in 80 leti na hr- bu, vendar pa s še precej krepkimi nogami. V njegovi stari hiši ga je sprejela njegova najstarejša hči. Ko ga je ta slišala trkati na vrata, je vprašala, kdo je, in mož je odgo- voril: »Tvoj oče sem!« Hči je mislila, da ni prav razumela, zato ga je začudena gledala, toda starec je ponovil: »Da, tvoj oče sem. Zal mi je, da sem se vrnil malo pozno.«

Po običajnih objemih je stari mož vpra- šal, kako je z materjo, njegovo ženo, in z drugo hčerko. Toda ti dve sta bili že davno umrli. Živela je le še ena hči, a o tej ni ved- del Wetson ničesar, ker se je rodila šele me- sece po njegovem odhodu. Poleg te nepriča- kovane hčere je našel še osem vnukov in vnukinj.

Zgodba njegove tridesetletne odsotnosti je precej čudna. Dejal je, da so ga po odhodu razni dogodki in vojna spravili v tako beden položaj, da ni mogel več zbrati denar, s ka- terim bi odpotoval domov. Delal je na raz- ličnih koncih in krajih, nikjer pa ni mogel zaslužiti toliko, da bi imel za povratek.

Nekaj pri vsej tej zgodbi pa še ni pojas- njeno kot železničar bi lahko brez denarja prišel domov, razen tega pa je od njegove- ga odhoda od doma do vstopa Amerike v prvo svetovno vojno minilo nekoliko let; to- rej mu vojna ni mogla prepričati povratek domov.

*

× **Hiro Hito je 124. cesar zdajšne japon- ske dinastije.** V »gradu štiridesetih vrat« v Tokiu rase ob skrbni negi staršev in dvor- janov otrok, ki mu je usoda namenila, da bo nekoč stopetindvajseti japonski cesar. Zdajšna japonska dinastija je prišla na oblast, kakor pravi zgodovina, že leta 660. pred Kristusom. Prvi vladar tega cesarske- ga rodu je bil Imu, zdajšni cesar Hiro Hito pa je že 124. vladajoči potomec te rodbine. Bil je prvi, ki je prekinil tradicijo in se po-

ročil s knežno, ki ni pripadala sloviti rodbi- ni Fujivara, ki je celih 1300 let dajala vla- darje Japonski. Princeza Nagako pa je ven- dar plemenita ženska in po japonskem oku- su izredno lepa. Kazalo pa je, da prekinitvev tradicije pomeni slabo znamenje za dinasti- jo. Šele štiri leta po poroki, ki je bila 1929., se je namreč rodil toliko zaželeni prestolo- naslednik, in sicer po treh hčerkah. Veliko veselje je tedaj zavladalo po vsej Japonski, ker se je cesarju rodil sin. Ko je prišel leta 1935 na cesarskem dvoru na svet še drugi moški potomec dinastije, ni bilo treba biti nikogar več strah za bodočnost cesarske hi- še.

× **Zimski mraz na vzhodnem bojišču.** Pod- nebje v Rusiji določa izredna oddaljenost od Atlantskega morja, zaradi česar tja nič več ne seže vpliv tako imenovanega zalivskega toka, ki je nekak grelec za ves zapad in se- verno Evropo. Zato je podnebje v Rusiji čisto celinsko. Poletja so kratka in vroča, zime pa dolge in izredno mrzle. Vendar pa se tudi na področju zdajšnjega vzhodnega bojišča značaj vremena spreminja. Treba je imeti pred očmi velikansko razsežnost tega bojišča, ki se raz- prostira od Belega do Črnega morja. Medtem ko vlada na področju Belega morja že skoro severnotečajno podnebje, so obrežja Črnega morja še v zmerno toplem pasu, čeprav pri tem vremenski značaj ne ustreza tistemu v Napo- liju, dasi leži severna obala Črnega morja pri- bližno na isti zemljepisni širini kakor Napoli. Na splošno se lahko reče, pravi nemško poro- čilo iz Rige, da je ob Belem morju toplina 180 dni v letu neprestano pod ničlo, v Moskvi 150 dni, v Petrogradu, Orlu in Stalingradu pa le 120 dni v letu. Medtem ko je v Odesi in na Krimu živo srebro le dva meseca v letu pod ničlo. Na Uralu zapade navadno vsako leto do 90 cm snega, na ozemlju severnovzhodno od Volge 50 cm, na črti Harkov-Krim 20 cm in na črti Odesa-Rostov samo 10 cm. V Arhan- gelsku leži sneg približno 180 dni v letu, v Gor- kem 160 dni, v Moskvi 150, v Kijevu 90, v Odesi pa samo 40 dni v letu. Nastopi pa tu in tam včasih tudi izredno hud mraz. 40 do 50 stopinj Celzija pod ničlo imajo v rednih raz- merah izključno le v Sibiriji. V evropski Ru- siji, piše Centraleuropa, namerijo le redko- kdaj dvajset ali trideset stopinj mraza, in še tedaj takšna nizka toplina ni nič stalnega. Si- cer pa je mraz v Rusiji suh in zdravju ne škoduje.

× **Zaklonišča v času nemškofrancoske voj- ne pred 70 leti.** Zaklonišča se niso pojavila prvič šele v zdajšni vojni. Že med nemško- francosko vojno l. 1870-71 so se Parižani se- znanili z zaklonišči, v katerih so preživeli skoro ves mesec od 27. decembra l. 1870 do 28. januarja l. 1871. 27. decembra je začelo prusko topništvo z Mont Valeriena obstrelje- vati Pariz. Parižani so bili prvotno samo radovedni in hodili so po mestu, kjer so ogledovali sledove topovskih krogel, toda topovi so streljali čedalje pogosteje in kmalu je bilo poškodovano mnogo hiš v predmest- ju. Ker je bilo obstreljevanje navadno proti večeru, so hodili Parižani iz ogroženih hiš zvečer v kleti ali pa v središče mesta, kjer so bili varni in kjer so imeli hiše večje in boljše kleti. Tudi oboke javnih poslopij so uporabljali za zaklonišča. Nekateri so ima- li s seboj majhne štedilnike in po mestu so se pojavili lepaki, ki so prebivalstvo opozar- jali, da morebitni dim ne sme smatrati za znak požara, ker prihaja iz kuhinj.

× **General Braun je padel na vzhodnem bo- jišču.** Iz Berlina poročajo: General Braun, po- veljnik neke nemške divizije iz Brandenbur- ga, je zadne dni decembra padel na ruskem bojišču, ker se je pod njim razpočila sovjet- ska mina. General Braun je poveljeval neki nemški pehotni diviziji že v Franciji in se je udeleževal zmagovitih bitk ob reki Meuse. Nje-

gova divizija je bila ena izmed prvih, ki je do- segla vzhodno bojišče in je ob začetku ofen- zive premagala ruske obmejne postojanke se- verno od Lvova. Zatem je ta general izšil prehod čez Dnjepr južno od Kijeva in se ude- ležil velike bitke vzhodno od tega mesta, za- tem je njegova divizija po zasedbi Čoltave do- segla industrijsko mesto Harkov.

× **Japonski parnik torpediraa.** Iz Tokija po- ročajo: V bližini japonske obale je neka sov- ržna podmornica napadla japonsko tovorno ladjo »Daliki«. Ladja je bila poškodovana ta- ko, da jo je morala posadka zapustiti. Vsi člani posadke so še živi.

× **Nov smodnik so baje iznašli.** Iz Lizbo- ne poroča »Centraleuropa«, da so nekje v Zedinjenih državah iznašli nove vrste smod- nik. Njegova posebnost, pravijo, je v tem, da pri izgorevanju ne da dima in da mu tu- di vlaga nič ne škoduje. V zvezi s to novi- co zatrjuje »Centraleuropa«, da ta iznajdba v bistvu ni nič novega, ker ta smodnik s podobnimi lastnostmi uporabljajo že nekaj časa tudi v Evropi.

× **V Sofiji je deset ljudi zmrznilo.** Poli- cijsko ravnateljstvo v Sofiji je sporočilo, da je v zadnih dneh zaradi izredno hudega mraza, ki je pritisnil tudi nad Bolgarijo, zmrznilo v bolgarski prestolnici deset ljudi.

× **Krav letalski napadi ne razburjajo.** Za- radi dejstva, da zdaj v nekaterih krajih ni več na razpolago toliko mleka, kakor ga je bilo v mirnih časih, so nekateri začeli sumi- ti, da je temu krivo stalno razburjanje krav z letali. Poskus so naredili na dveh razli- čnih krajih istočasno. Enega izmed teh kra-jev tuja letala še niso nikdar vznemirjala, medtem ko je drugi prestal že precej letal- skih alarmov. Poskus je pokazal, da krave iz tistega kraja, nad katerim večkrat letajo tuja letala, niso dajale prav nič manj mle- ka kakor krave, ki jih tuje bombe niso dra- žile. Iz tega sledi, da letalski alarmi na mno- žino kraviega mleka bistveno ne vplivajo.

× **Postrv udomačena ko psiček.** Neki ri- bič iz vasi Montrionda v Švici je pred ča- som v reki Venogesu ujel nenavadno postrv, ki ima čez ves hrbet široko rdečo proggo. Ker je ribica res nekaj posebnega, si je ri- bič ni privoščil za kosilo, temveč jo je dal v akvarij. Tu je ljubka živalica v kratkem postala zelo domača in kaže vse lastnosti zvestega psička. Dobro pozna svojega go- spodarja in kadar jo pokliče po imenu, brž priplava bliže in uživa gospodarju iz roke. Dovolj celo, da jo prime v roko in ji očit- no zelo dobro de, če se z njo ljubkuje. Ka- ko se je ribica navezala na svojega gospodar- ja, dokazuje nasledni poskus. Gospodar več dni nalašč ni obiskal akvarija, da bi videl, kaj bo riba naredila in ali je res tako nave- zana nanj. Postrv zaradi tega ni hotela več jesti. Začela je gladovno stavko. Kadar so ji ponujali hrano, se je začela zaletavati z gobčkom v steno steklene posode, in sicer prav na tistem mestu, kjer ji je prei gospo- dar dajal hrano.

× **Občina s petimi prebivalci.** Občina Regensten pri Blankenburgu v Harzu je naj- manjša občina na nemškem ozemlju. Poletj šteje sedem prebivalcev, pozimi pa samo pet, in sicer so to vaški gostilničar in njegova dru- žina s kuhinjskim osebjem. Gostilničar je žu- pan, poročevalni uradnik in hkratu stražnik. Regenstein je zanimiv še v drugih pogledih. Zgodovina teh nekolihi hiš, ki so prilepljene kakor lastavičja gnezda ob grajsko razvaljino, sega celo tisočletje nazaj. Omenjeni grad je v teku stoletij ponovno menjal svoje gospodar- je, dokler ni pripadel Pruski. Fridrik Veliki je dal grad porušiti in s tem je izgu il vsako vojaško vrednost. O gradu pripovedujejo da- nes samo še pripovedke.

× **Japonske otroške igrače.** Tudi japonski otroci imajo radi igrače, posebno punčke. Ja- ponske punčke so majhne, njihove obleke so dolge, nog nimajo in narejene so tako, da zavečajo če jih dvignemo. Prav tako priljub- ljene so iz volne narejene in po večini price predstavljajoče igračke. Te so izdelane tako, da se začno ob najmanjšem pišu premikati, kakor bi hotele zamahniti s krili. Njihova po- dobnost z živimi pticami je preobčutljiva. Mno- ge otroške igrače se uporabljajo na Japon- skem tudi kot okraski za mize.

MALI ŠALE

Miho ni mogoče ugnati

K nevesti Miha se odpravlja, v obleko novo se opravlja. Se v ogledalu ogleduje, lepoto svojo občuduje.

A zunaj v curkih dež se vliva, na vroče srce nič ne vpliva. Pogumno maha jo naš Miha in dobrodušno v dežju kiba.

K nevesti Rozi pricaplja, z obleke voda mu curlja. Pred njo ko potepin stoji, kljub temu Miha se smei.

SE ZMEROM UPA

Dušan: »Kako pa je kaj s tvojo ljubeznijo do Darinke? Njen oče ba je noče nič slišati o njeni možitvi s teboj.«

Zoran: »Mislim da spet lahko upam. Pred kratkim me je sicer njen oče spet vrzel skozi vrata, vendar je rekel, da je to zadnič.«

ZADNA BESEDA

Brdavsovi so šli na nedeljski izlet v hribe. Na nekem kraju se je posebno dobro slišal odmev. Vsa družina je vneta vpila in poslušala odmeve. Naposled so se vi naveličali in šli dalje, le gopa Brdavsova se še ni mogla ločiti.

»Kaj pa dela mama?« je vprašal sinko očeta.

»Za vsako ceno hoče imeti zadno besedo!« se je odrezal oče.

ODREŠITEV

Na vratih nekega stanovanja so izobesili napis: »Prodajamo klavir.«

»Drugi dan pa je bilo pod napisom pripisano: »Hvala Bogu!«

NA PLESU

Zoran: »Kadar plešem z vami, gospodična Dana, sem zmerom na drugem svetu.«

Dana: »Ni videti, ker mi zmerom stopate na nogo.«

PRI ZAJTRKU

Dana: »Koliko kosov kruha pa sneš na tešče?«

Slavka: »Samo enega...«

Dana: »Saj sem videla, da si snedla že tri.«

Slavka: »Že res, a na tešče pojem vendar samo en kos. Ko sem pojedla druga dva, že nisem bila več tešč...«

DOMIŠLJAVKA

Zoran: »Snoči se mi je sanjalo, da sem zaprosil za roko prekrasno mladenko...«

Darinka: »No, kakšen odgovor si dobil od mene?«

ODLIČNA ŽENA

Gašper: »Moja žena me nikdar ne vpraša, kam grem.«

Melhijor: »Potem je pa prav odlična ženska...«

Gašper: »Da, odlična... Gre namreč zmerom z menoj...«

VZTRAJEN UPNIK

Upnik (pred vrati): »Odprite!« Nihče se ne oglasi.

Upnik: »Odprite, saj vem, da ste doma, saj stojte vaši čevlji pred vrati.«

Glas iz sobe: »To še ni dokaz, da sem doma. Šel sem ven v copatah.«

PO SVOJE RAČUNA

Valpurga: »Kako dolgo pa je vaša hči že zaročena?«

Kunigunda: »Če seštejem vse njene zaročence, že kakih devet let...«

NEHVALEŽNA ŽIVAL

Mož: »Ah, ta presneti bik, kako je divjal za menoj!«

Zena: »Zato torej še zdaj ves trepečeš?«

Mož: Ne, ne trepečem, le jezim se nad njegovo nehvaležnostjo, saj kot rastlinojdec že dvajset let nisem zaužil mesa...«

MODER RABIN

Izaku in njegovi ženi Rebeki odpove hišni lastnik stanovanje. Ves obupan toži Izak modremu rabinu: »Že trikrat sem ga prosil, naj odpoved umakne, a me je vsakikrat nagnal.«

Koj zatem obišče rabinu lepa Izakova žena Rebeka in potoži: »Zmerom prosim Boga, da bi mi bilo naklonjeno imeti otroka, a nič ne pomaga.«

Modri rabin pogleda ženo nato vzame sveto knjigo, bere nekaj v njej in reče: »Namesto tebe naj Izak prosí Boga za dete, a ti pojdi hišnega lastnika prosit za umaknitev odpovedi, pa bosta oba uslišana.«

Izak in Rebeka storita, kakor jima je naročil rabin, in njuni želji se izpolnita.

NJEN KLOBUK

Možek: »Moram se smejati, če vidim tvoj novi klobuk.«

Ženka (jezna): »Te bo že smeh minil, ko dobiš račun zanj.«

MALI OGLASI

KOZE od domačih zajcev, vevertic, lisic, dihurjev, kun, vider — kupuje **L. ROT**, krznarstvo, Ljubljana, Mestni trg 5.

ROBIDOV LIST lahko nabirate vso zimo in doma sušite. Kupuje in najboljšje plača vedno **Grom Jože**, Ljubljana, Tržaška cesta 11.